

HARTOLAN KUNNAN ESI- JA PERUSOPETUKSEN OPISKELUHUOLTOSUUNNITELMA

2023 – 2025

Hyväksytty Hartolan kunnan sivistys- ja hyvinvointilautakunnassa
15.6.2023 (?)

Sisällys

Johdanto	3
OSA 1 HARTOLAN KUNNAN ESIOPETUKSEN OPISKELUHUOLTOSUUNNITELMA	5
1. Monialainen opiskeluhuollon yhteistyö	5
2. Opiskeluhuollon kokonaistarpeen arviointi ja käytettävissä olevat opiskeluhuoltopalvelut	5
2.1 Käytettävissä olevat opiskeluhuoltopalvelut	6
3. Yhteisöllinen opiskeluhuolto ja sen toimintatavat	7
3.1 Esiopetuksen opiskeluhuoltoryhmän toimintatavat ja käytännöt	7
3.2. Yhteistyö ja käytännöt esiopetusympäristön terveellisuuden ja turvallisuuden sekä esiopetusyhteisön hyvinvoinnin tarkastuksissa	8
4. Yksilökohtaisen opiskeluhuollon järjestäminen	9
4.1 Esioppilaan sairauden vaatiman hoidon, erityisruokavalion tai lääkityksen järjestäminen esiopetuksessa	9
4.2 Yhteistyö tehostetun ja erityisen tuen yhteydessä	9
4.3 Opiskeluhuoltokertomusten laatiminen ja säilytys	10
5. Opiskeluhuollon järjestäminen esioppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa	11
6. Opiskeluhuoltosuunnitelman toteuttaminen ja seuraaminen	11
OSA 2 HARTOLAN KUNNAN PERUSOPETUKSEN OPISKELUHUOLTOSUUNNITELMA	12
1. Opiskeluhuolto	12
1.1 Opiskeluhuoltosuunnitelma ja yhteisölähtöiset palvelut	12
1.2 Hartolan Yhtenäiskoulun opiskeluhuoltopalvelut	13
2. Opetuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelma	15
2.1 Perusopetuksen valmistava opetus	16
2.2 Koulukohtaisesti kuvattavat asiat	16
3. Arvio opiskeluhuoltopalveluiden kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhuoltopalveluista	16
4. Kouluyhteisön toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhuollon edistämiseksi	18
4.1 Opiskeluhuoltoryhmän johtaminen, kokoonpano ja toimintatavat	18
4.2 Oppilaiden ja kouluyhteisön hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden seuraamisen käytännöt ja keskeiset tulokset	20
4.3 Poissaolojen ennaltaehkäisy, suunnitelmien seuranta ja poissaoloihin puuttuminen	21
4.4 Tupakkatuotteiden ja muiden päihteiden käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen	22
4.5 Yhteistyö ja käytänteet kouluympäristön terveellisuuden ja turvallisuuden sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin tarkastuksissa	23
5. Toimenpiteet tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi (Yksilökohtainen opiskeluhuolto)	24
5.1 Oppilaan ohjaaminen opiskeluhuoltopalveluihin	24
5.2 Oppilaan oikeus opiskeluhuollon palveluihin	24

5.3 Koulun työntekijän arvio opiskeluhoitopalveluiden tarpeesta	25
5.4 Muut oppilaan koulunkäynnin tukemiseen osallistuvat tahot.....	25
5.5 Yksittäisen oppilaan tueksi koottavan monialaisen asiantuntijaryhmän kokoaminen, suostumuksen hankkiminen ja työskentelyyn osallistuminen	25
5.6 Opiskeluhoitokertomuksen laatiminen, säilytys ja vastuuhenkilön nimeäminen opetuksen järjestäjän opiskeluhoitorekisterille	26
5.7 Tarvittavan opiskeluhoitokertomuksen järjestäminen kurinpitotoimen tai oppilaan opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä.....	27
5.8 Opettajan laajaan terveystarkastukseen luokilla 1, 5 ja 8 antaman oppilaan selviytymistä ja hyvinvointia kuvaavan arvion toimintakäytänteet (ml. suostumuksen hankkiminen) koulussa	29
5.9 Oppilaan koulupäivän aikaisen erityisruokavalion tai lääkityksen ilmoittamisen käytänteet	30
6. Yhteistyön järjestäminen oppilaiden, perheiden sekä koulussa työskentelevien ja muiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa	31
6.1 Oppilaiden, hoitajien, opetustoimen henkilöstön ja opiskeluhoitopalvelujen osallisuus opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelman laatimiseen ja yhteisöllisen opiskeluhoitokertomuksen toteuttamiseen	31
6.2 Koulun opetus- ja muun henkilöstön perehdytys ja osaamisen varmistaminen yhteisöllisessä työssä	32
6.3 Opiskeluhoitokertomuksen yhteistyö esiopetuksen ja toisen asteen kanssa erityisesti siirtymävaiheissa	33
6.4 Opiskeluhoitokertomuksen moniammatillinen yhteistyö tehostetun ja erityisen tuen, joustavan perusopetuksen ja sairaalaopetuksen yhteydessä	33
6.5 Yhteistyö muiden oppilaiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa	34
6.6 Yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhoitokertomuksen periaatteista ja toiminnasta tiedottaminen oppilaille, hoitajille, henkilöstölle ja yhteistyötahoille	35
7. Suunnitelmat oppilaiden suojaamiseksi kiusaamiselta, väkivallalta ja häirinnältä sekä syrjinnältä	36
7.1 Kiusaamiseen puuttuminen ja sen seuranta	37
7.2 Väkivaltaan ja häirintään liittyvä puuttuminen ja seuranta	37
7.3 Syrjintään liittyvä puuttuminen ja seuranta	38
7.4 Suunnitelma kriisi-, uhka- ja vaaratilanteiden varalle	38
8. LÄHTEET	40
9. LIITTEET	41

Johdanto

Perusopetuksen opiskeluhoitoa säätelee laki, laki oppilas- ja opiskelijahuollosta (1287/2013). Vuoden 2023 alusta laki on muuttunut joidenkin säännösten osalta. Opetushallitus on julkaisut uudistetut opetussuunnitelmien perusteet opiskeluhoitoa koskevien lukujen osalta vastaamaan vuoden 2023 alussa voimaan tulleita lakimuutoksia oppilas- ja opiskelijahuoltolakiin. Esi- ja perusopetuksessa siirryttiin käyttämään käsitettä opiskeluhoito. Aiemmat opiskelujen järjestäjän koulukohtaiset opiskeluhoitosuunnitelmat poistuvat ja sen korvaa opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelma. Merkittävänä muutoksena on myös, että opiskeluhoitopalvelut siirtyivät kunnilta hyvinvointialueille (377/2022).

Tämä opiskeluhoitosuunnitelma koskee Hartolan kunnan esi- ja perusopetuksen ylläpitämiä yksiköitä. Opiskeluhoitosuunnitelma korvaa siis aiemman Hartolan kunnan esi- ja perusopetuksen vuosille 2022-2025 tehdyt suunnitelmat. Suunnitelma on lain ja Opetushallituksen määräyksen mukaan opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelma, joka sisältää yleisesti määrättyjä sekä paikallisesti päätettyjä asioita. Opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelma vastaa myös paikallisen esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden opiskeluhoitoa koskevaa lukua.

Opiskeluhoitosuunnitelma pohjautuu Hartolan kunnan perusopetuksen osalta opetushallituksen opetussuunnitelman perusteisiin, kansalliseen lapsistrategiaan ja Hartolan kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan. Opiskeluhoitosuunnitelmassa on huomioitu myös alueellisesti sovitut opiskeluhoitoon toteuttamisen periaatteet sekä Hyte-työn kärjet (ks. Kuva1).

Hartolan kunnan hyvinvointisuunnitelman esi- ja perusopetusta koskevia painopisteitä ovat

- Lasten, nuorten ja perheiden sekä ammattilaisten turvataidot lisääntyvät
- Yksikään lapsi tai nuori ei joudu kohtaamaan henkistä, fyysistä tai seksuaalista häirintää tai väkivaltaa. Kukaan ei tule kiusatuksi koulussa.
- Elintavat ovat terveellisiä ja tukevat lasten ja nuorten terveyttä ja tasapainoista kasvua ja kehitystä
- Lasten ja nuorten fyysinen aktiivisuus lisääntyy ja he nukkuvat riittävästi
- Päihteiden kokeilu ja käyttö on vähäisempää kuin maassa keskimäärin

Näitä painopisteitä käsitellään opiskeluhoitosuunnitelmassa, joka liitetään osaksi Hartolan kunnan Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaa.

Opiskeluhoitosuunnitelmassa kuvataan, miten Hartolan kunnan esi- ja perusopetuksessa toteutetaan yhteisöllistä opiskeluhoitotyötä, miten yksilökohtaista tukea järjestetään sekä miten oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa tehdään sekä muiden yhteistyötahojen kanssa tehdään yhteistyötä. Suunnitelmassa linjataan toimintatavat kiusaamisen, häirinnän ja väkivallan sekä kriisitilanteiden varalle. Opiskeluhoitosuunnitelmassa kuvataan myös toimenpiteet suunnitelman toteuttamiseksi ja seuraamiseksi. Opiskeluhoitosuunnitelman toteutumista seuraa opetuksen järjestäjä.

Opiskeluhoitosuunnitelma on tehty yhdessä Hartolan kunnan esi- ja perusopetuksen opiskeluhoitoon ohjausryhmän, hyvinvointialueen opiskeluhoitohenkilöstön, koulun henkilöstön, oppilaiden ja heidän huoltajiensa sekä muiden yhteistyötahojen kanssa. Hartolassa edellinen perusopetuksen opiskeluhoitosuunnitelma laadittiin vuosille 2022-2025. Tässä opiskeluhoitosuunnitelmassa käytetään hyödyksi suunnitelmia, koulun henkilöstön, oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa tehtyä yhteistyötä.

Hartolan kunnan perusopetuksen opiskeluhooltosuunnitelmassa olevat kursivoidut kappaleet ovat suoria lainauksia Opetushallituksen (OPH) Opetussuunnitelman perusteiden opiskeluhoitoa käsittelevästä luvusta, oppilas- ja opiskelijahuoltolaista sekä OPH:n kotisivuilta. Kokonaisuutta on täydennetty Hartolan kunnan perusopetuksen opiskeluhooltosuunnitelman paikallisilla linjauksilla. Opiskeluhoollon vuosikellossa (LIITE 1) kuvataan Hartolan Yhtenäiskoulun opiskeluhoollon suunnitelma. Vuosikello on osa koulun lukuvuosisuunnitelmaa.

Osa 1 sisältää Hartolan kunnan esiopetuksen opiskeluhooltosuunnitelman. Osa 2 sisältää Hartolan kunnan perusopetuksen opiskeluhooltosuunnitelman.

OSA 1 HARTOLAN KUNNAN ESIOPETUKSEN OPISKELUHUOLTOSUUNNITELMA

Opiskeluhuoltotyötä toteutetaan ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä koko esiopetusyhteisöä tukevana yhteisöllisenä opiskeluhuoltona lapsen ja kasvatuskumppanuudessa huoltajien kanssa.

Esiopetuksen opiskeluhuolto toteutetaan monialaisena yhteistyönä hyvinvointialueen ja sosiaali- ja terveyspalvelujen kanssa (esim. lasten kuntoutus- ja neuvolapalvelut)

Esiopetuksen opiskeluhuoltoon kuuluu:

- yhteisöllinen opiskeluhuolto
- yksilökohtainen opiskeluhuolto, joka sisältää terveydenhoito-, psykologi- ja kuraattoripalvelut, terveydenhoitopalvelut, mm. kouluunlähtötarkastus esiopetusikäisille

Ensisijainen vastuu esiopetusyhteisön hyvinvoinnista opiskeluhuoltotyössä on varhaiskasvatuspäälliköllä ja esiopetusryhmän henkilökunnalla.

Huoltajille ja lapsille tiedotetaan esiopetuksessa käytettävästä opiskeluhuollosta ja jokaisen lapsen oikeudesta yksilölliseen opiskeluhuoltoon.

1. Monialainen opiskeluhuollon yhteistyö

Esiopetuksen opiskeluhuollossa ei ole erikseen opiskeluhuoltoryhmää, vaan kuntatasolla Hartolassa opiskeluhuoltotyön linjauksista ja työnjaosta vastaa Hartolan Lapsi- ja perhepalveluiden Lape-yhteistyöryhmä. Yksikkökohtainen opiskeluhuoltoryhmä vastaa esiopetuksen opiskeluhuollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista.

Asiantuntijaryhmä kootaan vastaamaan yksittäisen lapsen tai lapsiryhmän tarpeisiin ja opiskeluhuollon palvelujen järjestämiseksi opiskeluhuoltoryhmän jäsenistä.

Hartolan opiskeluhuoltotyössä noudatetaan alueellista lasten- ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaa. Suunnitelman toteutumista arvioidaan säännöllisesti.

Yksikkökohtainen opiskeluhuoltosuunnitelma koskee Hartolan esiopetusta. Se laaditaan esiopetuksen henkilöstön, huoltajien, esioppilaiden ja opiskeluhuollon yhteistyötahojen kanssa ja sitä täydennetään tarpeen mukaan.

2. Opiskeluhuollon kokonaistarpeen arviointi ja käytettävissä olevat opiskeluhuoltopalvelut

Hartolan esiopetuksen opiskeluhuollon kokonaistarpeen arviointiin ja toteutukseen vaikuttaa seudullisen arviointikyselyn tulokset esiopetuksen osalta. Maakunnalliset kyselyt toteutetaan

parillisina vuosina. Kyselyjen tulokset käsitellään kuntakohtaisesti opiskeluhuollon ohjausryhmässä. Mahdolliset muut esiopetusta koskevat kyselyt/kyselyjen tulokset otetaan huomioon opiskeluhuoltoa suunniteltaessa sekä arvioitaessa.

Esiopetuksen opiskeluhuollon kokonaistarvetta selvitetään keskustelemalla henkilöstön, huoltajien, esioppilaiden ja yhteistyötahojen kanssa.

2.1 Käytettävissä olevat opiskeluhuoltopalvelut

Terveystenhoitaja

Neuvolapalvelut toteutetaan Hartolassa kaksi kertaa viikossa. Mahdollisuus konsultointiin ja yhteistyöhön. Tarvittaessa terveystenhoitaja osallistuu opiskeluhuoltoryhmään. Terveystenhoitaja voi osallistua tarpeen mukaan esiopetuksen perheideniltoihin asiantuntijana. Hän voi käydä opastamassa esioppilaista terveyteen liittyvissä asioissa. Terveystenhoitaja ohjeistaa henkilökuntaa tarpeen mukaan, esim. epidemioiden aikana.

Esioppilaille on määräaikainen terveystarkastus esiopetusvuoden lopussa ennen koulun alkua.

Psykologi

Psykologi osallistuu opiskeluhuoltoryhmiin oman alansa asiantuntijana sekä yksittäisen esioppilaan että koko yhteisön hyvinvointiin liittyvissä asioissa.

Psykologi voi käydä seuraamassa esioppilaiden toimintaa ryhmätilanteissa. Opiskeluhuollon kautta ohjataan koulupsykologin palveluihin mm. oppimisvaikeuksien ja tuen tarpeen selvittämiseksi.

Puheterapeutti

Puheterapia palvelua voi saada Lahdesta ja lievemmissä tapauksissa esim. äännevirheet, vanhemmat voivat hakea nettiterapiaan. Puheterapia arvioon saa lähetteen neuvolasta. Puheterapia arvion tehnyt suosittelee arvionsa perusteella lähi- tai nettiterapiaa. Puheterapeutit konsultoitavissa puhelimitse tai teamsin välityksellä.

Huoltajia ohjataan ottamaan yhteyttä puheterapeuttiin, jos esioppilaalla havaitaan tuen tarvetta puheen ja kielen kehityksessä. Puheterapeutti konsultoi esiopetuksen henkilökuntaa tarpeen mukaan.

Toimintaterapeutti

Toimintaterapeutti osallistuu oman alansa asiantuntijana opiskeluhuollon palavereihin tarvittaessa

Varhaisen tuen asiantuntija

Varhaisen tuen asiantuntija osallistuu opiskeluhooltoon aktiivisesti opiskeluhooltoryhmän asiantuntijajäsenenä ja on mukana myös esioppilaiden arjessa mm. pitämällä esioppilaille kaveritaitotunteja. Esiopetuksen henkilöstö ja varhaiskasvatuksen erityisopettaja tekevät tarvittaessa tiivistä yhteistyötä varhaisen tuen asiantuntijan kanssa. Myös varhaiskasvatuspäällikön ja varhaisen tuen asiantuntijan yhteistyötä tarvitaan oppilashuollon laadun varmistamisessa.

Mahdollisuuksien mukaan varhaisen tuen asiantuntija on läsnä mm. perheiden illassa.

Muita asiantuntijatahoja käytetään tarpeen mukaan osallistujina opiskeluhooltoryhmissä, esim. kuraattori ja sosiaalityöntekijä.

3. Yhteisöllinen opiskeluhoolto ja sen toimintatavat

Opiskeluhoollon tehtävänä on kehittää kokonaisvaltaisesti hyvinvointia tukevaa fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista oppimisympäristöä ja vahvistaa esiopetuksen yhteisöllisyyttä.

Yhteisöllinen opiskeluhoolto on ensisijaisesti esiopetusyhteisössä kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin pyrkivää ennaltaehkäisevää yhteistoimintaa kaikkien toimijoiden (esioppilaat, huoltajat, henkilökunta, alueen yhteistyötahot jne.) kanssa.

Yhteisöllisyyttä tuetaan edistämällä esioppilaan ja huoltajien osallisuutta esikouluyhteisön hyvinvoinnin kehittämisessä. Opiskeluhooltoryhmässä käsitellään mahdolliset esiopetukseen kohdistuneiden kyselyjen tulokset, suunnitelmat lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä kriisisuunnitelmat ja koko esiopetusyhteisön hyvinvoinnin edistämiseen tähtäävät toimintamallit.

Hartolan esiopetuksen opiskeluhooltoryhmä kokoontuu säännöllisesti.

Esiopetuksessa yhteisöllisiä toimintatapoja

- perheiden illat
- erilaiset perheelle suunnatut tapahtumat ja juhlat
- esioppilaiden teematapahtumat

3.1 Esiopetuksen opiskeluhooltoryhmän toimintatavat ja käytännöt

- kokoontuu kerran kuukaudessa
- tarpeen mukaan mm. ryhmän esiopettaja, varhaiskasvatuksen erityisopettaja, varhaisen tuen asiantuntija, varhaiskasvatuspäällikkö ja psykologi, sekä tarvittaessa muita asioiden käsittelemisessä oleellisia avainhenkilöitä ja asiantuntijoita
- aiheina esiopetuksen ja koko esiopetusyhteisön hyvinvointia edistävät asiat: yhteisöllinen ja yksilöllinen esioppilaan kokonaisvaltainen hyvinvointi

3.2.Yhteistyö ja käytännöt esiopetusympäristön terveellisyys ja turvallisuuden sekä esiopetusyhteisön hyvinvoinnin tarkastuksissa

Esiopetusyhteisön ja -ympäristön on suojattava terveyttä. Hyvät työ- ja oppimisolosuhteet luovat edellytykset koko oppimisyhteisön hyvinvoinnilla, työ- ja oppimiskyvyn säilyttämiselle sekä tulokselliselle oppimiselle. Esioppilaan terveyden edistämiseksi on esikouluyhteisön ja oppimisympäristön terveellisyys ja turvallisuus tarkastettava yhteistyössä esiopetuksen henkilöstön ja terveydenhuollon, terveystarkastajan, työsuojeluhenkilöstön ja tarvittavien muiden asiantuntijoiden kanssa. Työolot tutkitaan joka kolmas vuosi työsuojeluviranomaisten aloitteesta. Tarkastuksesta laaditaan raportti ja samoin todetuista puutteista ja niiden korjaamisesta laaditaan suunnitelma. Arvioinnissa todettujen puutteiden korjaamista seurataan vuosittain.

Esiopetusyhteisön ja -ympäristön tulee olla terveellinen, turvallinen, esteetön ja esteettisesti viihtyisä. Fyysiset työolot, kuten sisäilman laatu, esikoulutyön ergonomia, tapaturmavaarat, kalusteiden, sosiaalitilojen, säilytystilojen ja esiopetustilojen siivouksen asianmukainen taso huomioidaan tarkastuksessa. Tarkastuksessa tulee käydä läpi opiskeluhuollon suunnitelma.

Esiopetuksessa noudatetaan laadittua kriisisuunnitelmaa ja varhaiskasvatuksen pelastussuunnitelmaa. Niitä arvioidaan ja päivitetään tarpeen mukaan.

Tiloihin on merkitty poistumisreitit vihrein valoin/vihrein kyltein. Vuosittain järjestetään poistumisharjoitukset.

Muita toimintatapoja

Poissaolojen seuraaminen, niistä ilmoittaminen ja niihin puuttuminen

- huoltaja ilmoittaa heti aamulla esioppilaan ryhmään esioppilaan poissaolosta tekstiviestillä tai puhelimitse, jos esioppilas on pois esiopetuksesta äkillisesti
- esiopettaja seuraa esioppilaan poissaoloja läsnäolomerkintöjä tehdessään ja ottaa yhteyttä kotiin, jos poissaoloja on runsaasti tai niistä ei ole ilmoitettu
- tarvittaessa huoltajat pyydetään päiväkodille neuvotteluun, johon voidaan pyytää myös moniammatillista asiantuntija-apua

Koulukuljetusten odotusaikoja ja turvallisuutta koskevat ohjeet

- esioppilaat tuodaan koulukuljetuksella Visantien puiston portin kohdalle
- aikuinen on vastassa esioppilasta
- iltapäivisin esiopettaja tai muu sovittu aikuinen huolehtii kuljetuksessa olevat esioppilaat koulukuljetukseen, kuljetusta odotetaan puistossa aidatulla alueella
- esioppilaat haetaan ennen koululle menoa, jotta odotusaika on mahdollisimman lyhyt

4. Yksilökohtaisen opiskeluhuollon järjestäminen

Opiskeluhoultokertomus on koulun kotisivuilla.

Tämän lisäksi opiskeluhoultosuunnitelmassa kuvataan

Esioppilaiden terveydenhuollon tarkastukset huoltajat huolehtivat itse neuvolan terveydenhoitajakäynneillä. Esiopetusvuoden lopussa on ns. kouluunlähtötarkastukset esioppilaille.

Suun terveydenhoito on osa opiskeluhoiltoa. Hartolassa vastuu sen järjestämisestä on Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveysterveyspalveluilla. Huoltajat huolehtivat esioppilaiden hammashuoltokäynnit terveyskeskuksessa. Esiopetuksessa hammashoitajan kanssa tehdään säännöllistä yhteistyötä ja esioppilaita ohjataan hampaiden hoidossa ja syyhyhygieniassa.

4.1 Esioppilaan sairauden vaatiman hoidon, erityisruokavalion tai lääkityksen järjestäminen esiopetuksessa

Vanhemmat kertovat lapsen esiopetuksen henkilökunnalle lapsen sairaudesta ja sen hoidosta ja laativat kirjalliset ohjeet tarvittavista hoitotoimenpiteistä. Lapsen tarvitsemasta lääkityksestä tehdään kirjallinen lääkehoitosuunnitelma.

Jokaisen aikuisen velvollisuus (on tiedettävä tarvittavat toimenpideohjeet) on auttaa parhaan kykynsä mukaan, jos lapsella esikoulussa tulee hätätilanne, kuten epilepsia-kohtaus, insuliinishokki tai vakava allerginen reaktio.

Erityisruokavaliota varten esiopetukseen toimitetaan esioppilaan ruokavaliosuunnitelma, lista kielletyistä ruoka-aineista tai lääkärintodistus. Lääkärin, ravitsemusterapeutin tai terveydenhoitajan antama lausunto on välttämätön silloin, kun ruokavalio liittyy sairauden hoitoon tai muuhun terveydelliseen syyhyn. Laktoosittomasta tai vähälaktoosisesta ruokavalion noudattamisesta riittää huoltajien ilmoitus.

4.2 Yhteistyö tehostetun ja erityisen tuen yhteydessä

Prosessi lähtee liikkeelle yhteisestä esiopetuksen henkilöstön, varhaiskasvatuksen erityisopettajan ja huoltajien näkemyksestä. Huoltajan kanssa täytetään hakemus / esiopetuksen esitys tuen tarpeesta.

Tehostetun tuen aloittaminen perustuu pedagogiseen arvioon. Esioppilaan opettaja/opettajat ja varhaiskasvatuksen erityisopettaja laativat arvion, joka käsitellään monialaisessa opiskeluhoultoryhmässä huoltajan ollessa läsnä tai häneltä on kirjallinen lupa asian käsittelyyn. Arvion pohjalta päätetään tehostetun tuen tarve ja aloittamisen ajankohta tukitoimintaan. Päätetty ajankohta tuen tehostamisesta, jatkamisesta tai päättymisestä kirjataan wilma-järjestelmään.

Tehostetun tuen pedagogiset tavoitteet ja toimet suunnitellaan oppimissuunnitelmaan yhteistyössä esioppilaan, huoltajan ja esiopettajan kanssa. Mikäli tehostetun tuen keinot eivät ole riittäviä, aloitetaan pedagogisen selvityksen valmistelu erityisen tuen päätöstä varten.

Esioppilaan opettaja ja varhaiskasvatuksen erityisopettaja valmistelevat selvityksen. Pedagoginen selvitys käsitellään monialaisessa opiskeluhooltoryhmässä, jossa huoltajan on oikeus olla mukana tai häneltä on kirjallinen lupa asian käsittelyyn. Ryhmä arvioi tarvittavat ja riittävät pedagogiset tukitoimet.

Ryhmä arvioi myös, tarvitaanko opiskeluhoollollista tukea tai selvitystä, esim. psykologisia tai lääketieteellisiä tutkimuksia, sosiaalista selvitystä tai muita tukitoimia. Erityisen tuen pedagogiset tavoitteet ja tukitoimet suunnitellaan HOJKS:aan yhteistyössä esioppilaan, huoltajan, esiopettajan ja varhaiskasvatuksen erityisopettajan sekä tarvittavien asiantuntijoiden kanssa.

Ennen monialaisen asiantuntijaryhmän kokoamista tulee koollekutsujan sopia esioppilaan huoltajan kanssa asiantuntijaryhmän kokoonpanosta. Lupa asian käsittelemiseksi on pyydettävä esioppilaan huoltajalta kirjallisena, mikäli huoltaja ei ole läsnä. Ryhmän kokoonpano perustuu tapauskohtaiseen harkintaan ja käsiteltävään asiaan. Ryhmä nimeää keskuudestaan vastuuhenkilön, joka vastaa mm. käsittelyn kirjaamisesta.

4.3 Opiskeluhooltokertomusten laatiminen ja säilytys

Yksittäistä esioppilasta koskevan asian käsittelystä asiantuntijaryhmässä laaditaan opiskeluhooltokertomus. Ryhmän vastuuhenkilö kirjaa yksilökohtaisen opiskeluhoollon järjestämiseksi ja toteuttamiseksi välttämättömät tiedot opiskeluhooltokertomukseen. Kirjauksia voivat tehdä myös muut asiantuntijaryhmän jäsenet. Kertomus laaditaan jatkuvaan muotoon, joka etenee aikajärjestyksessä. Oppilas- ja opiskeluhooltolaki edellyttää, että kertomukseen kirjataan seuraavat asiat:

- yksittäisen oppilaan nimi, henkilötunnus, kotikunta ja yhteystiedot sekä alaikäisen oppilaan huoltajan tai muun laillisen edustajan nimi ja yhteystiedot
- kirjauksen päivämäärä sekä kirjauksen tekijä ja hänen ammatti- tai virka-asemansa
- kokoukseen osallistuneet henkilöt ja heidän asemansa
- asian aihe ja vireille panija
- oppilaan tilanteen selvittämisen aikana toteutetut toimenpiteet kuten arviot, tutkimukset ja selvitykset
- toteutetut toimenpiteet kuten yhteistyö eri tahojen kanssa sekä aiemmat ja nykyiset tukitoimet
- tiedot asian käsittelystä ryhmän kokouksessa, tehdyt päätökset ja niiden toteuttamissuunnitelma
- toteuttamisesta ja seurannasta vastaavat tahot.

Jos sivulliselle annetaan opiskeluhooltokertomukseen sisältyviä tietoja, asiakirjaan on lisäksi merkittävä mitä tietoja, kenelle sivulliselle ja millä perusteella tietoja on luovutettu.

Opiskeluhooltokertomukset sekä muut opiskeluhoollon tehtävissä laaditut tai saadut yksittäistä oppilasta koskevat asiakirjat tallennetaan arkistoon. Asiakirjat ovat salassa pidettäviä.

Esioppilaan opiskeluhooltokertomukset säilytetään päiväkotiki Vantussa ja niitä käsitellään salassapitosäädösten mukaisesti.

5. Opiskeluhuollon järjestäminen esioppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa

- opiskeluhoitoa toteutetaan yhteistyössä esioppilaiden ja huoltajien kanssa
- esioppilaiden huoltajille annetaan tieto käytettävissä olevasta opiskeluhoollasta ja heitä ohjataan hakemaan tarvitsemiaan opiskeluhoollon palveluja
- esioppilaan ja huoltajan osallisuus opiskeluhoollissa, suunnitelmallinen yhteistyö ja opiskeluhoollasta tiedottaminen lisää opiskeluhoollon tuntemusta ja edesauttaa palveluihin hakeutumista
- eri ammattiryhmiin kuuluvien työntekijöiden keskinäinen konsultaatio ja vuoropuhelu on tärkeä työmenetelmä opiskeluhoollissa
- opiskeluhoollasta tiedotetaan perheilloissa, vanhempien kanssa käydyissä keskusteluissa ja mahdollisessa tiedotteessa

6. Opiskeluhooltosuunnitelman toteuttaminen ja seuraaminen

Hartolan Lape-ryhmä johtaa, ohjaa, seuraa ja arvioi kunnassa tehtävää opiskeluhooltotyötä. Lisäksi esiopetuksen opiskeluhooltoryhmä arvioi toimintaansa ja kehittää tarpeen mukaan toimintamalleja seuraavalle toimintavuodelle.

OSA 2 HARTOLAN KUNNAN PERUSOPETUKSEN OPISKELUHUOLTOSUUNNITELMA

1. Opiskeluhoolto

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden opiskeluhooltoon koskevassa luvussa määrätään perusopetuslain mukaisesti opiskeluhoollon keskeisistä periaatteista ja opetustoimeen kuuluvan opiskeluhoollon tavoitteista sekä oppilas- ja opiskeluhooltolaissa määrätyn opetuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelman laatimisesta. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa käytetään perusopetuslain mukaisesta käsitteestä oppilashuolto ilmaisua opiskeluhoolto, oppilas- ja opiskelijahuoltolain käsitteistön sijasta opiskelijasta ilmaisua oppilas ja oppilaitoksesta nimitystä koulu. Koulutuksen järjestäjään viitataan käsitteellä opetuksen järjestäjä.

Opiskeluhoollolla tarkoitetaan oppilaan hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa kouluyhteisössä.

Opiskeluhoolto toteutetaan opetustoimen ja hyvinvointialueen suunnitelmallisena yhteistyönä oppilaiden ja heidän huoltajiensa sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen kanssa. Opiskeluhoolto on ensisijaisesti ennaltaehkäisevää yhteisöllistä työtä. Yhteisöllinen opiskeluhoolto on kaikkien kouluyhteisössä työskentelevien ammattilaisten yhteinen tehtävä. Lisäksi oppilailla on oikeus opiskeluhooltopalveluihin, joita ovat kouluterveydenhuolto sekä kuraattori- ja psykologipalvelut. Opiskeluhooltopalvelut järjestetään lähipalveluna, jolle opetuksen järjestäjän tulee tarjota asianmukaiset tilat. Oppilaalla on oikeus saada maksutta opiskeluhoolto, jota opetukseen osallistuminen edellyttää. Opiskeluhooltotyössä otetaan huomioon lapsen edun ensisijaisuus.

Perusopetukseen valmistavan opetuksen opiskeluhoollon järjestämistä ja toteuttamista koskevat samat periaatteet ja oppilaita samat oikeudet kuin perusopetuksen oppilaille annettavassa opiskeluhoollossa. Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa oppilaalla on oikeus opetukseen osallistumisen edellyttämään maksuttomaan opiskeluhooltoon.

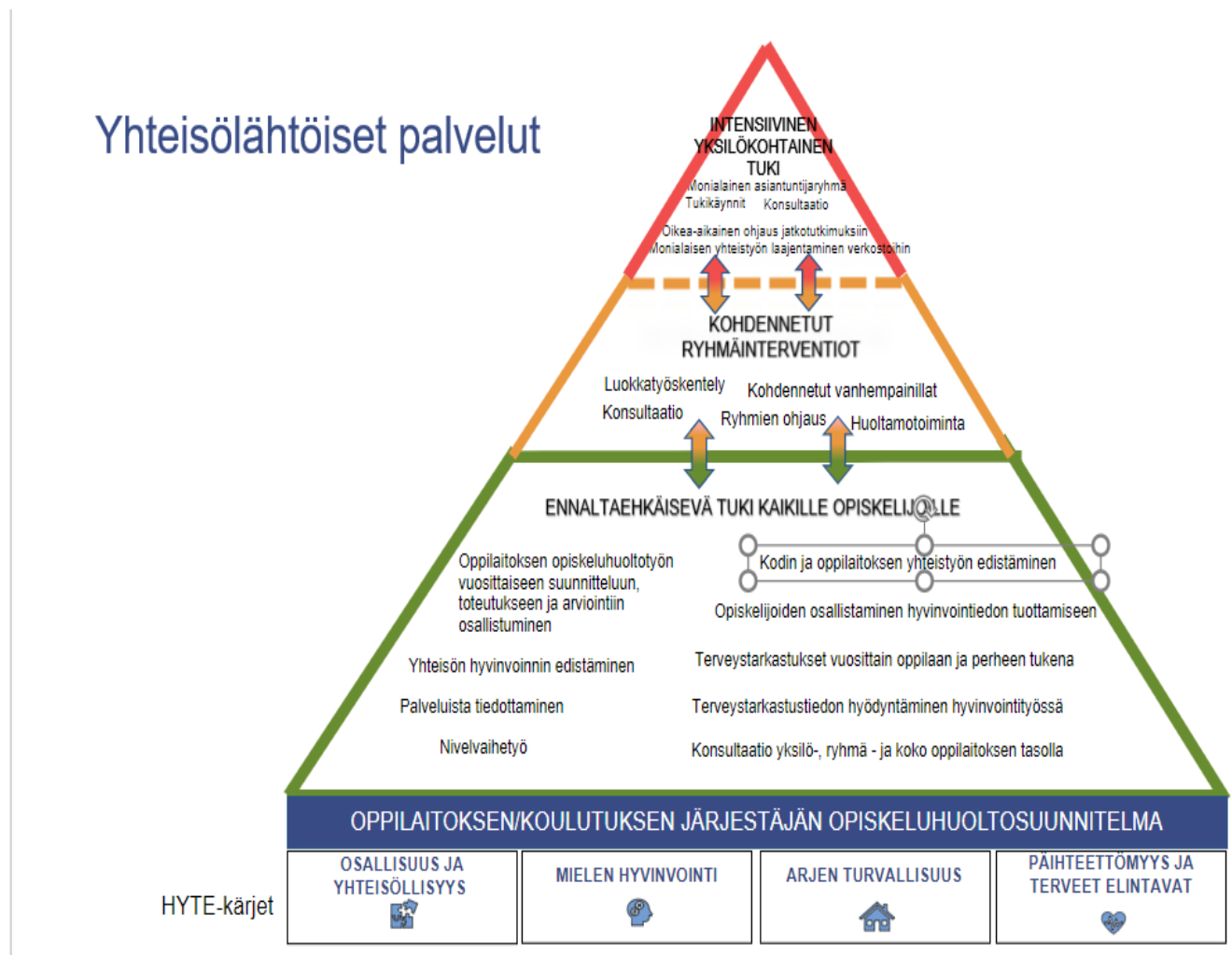
1.1 Opiskeluhooltosuunnitelma ja yhteisölähtöiset palvelut

Hartolan perusopetuksen hyvinvointityölle luovat perustan opiskeluhooltosuunnitelmassa kuvatut prosessikuvaukset ja yhteisölähtöiset toimintatavat. Perusopetuksessa opiskeluhooltoryhmä vastaa koulun hyvinvointityön suunnittelusta, koordinoinnista, toteutuksesta ja arvioinnista.

Opiskeluhoollon ensisijaisena tarkoituksena on edistää oppilaiden terveyttä, hyvinvointia, oppimista ja osallisuutta sekä ennaltaehkäistä ongelmien syntymistä. Hyvinvointi on yhteisöllisen opiskeluhoollon kärki. Merkityksellinen ja laadukas opiskeluhooltotyö edistää yhteisön hyvinvointia ja turvallisuutta, joka perustuu suunnitelmalliseen tietoon.

Opiskeluhoollon käytänteitä ja menetelmiä sekä niiden arvioinnista kerättyä tietoa on hyvä tarkastella rinnakkain. Ajantasainen ja laadukas tietoa tukee kehittämistyötä ja on merkittävää tiedolla johtamista.

Opiskeluhoolto tarjoaa palveluitaan koululla ja sen painopiste on yhteisöllisessä työssä. Se tarjoaa ja kehittää palveluitaan yhteisölähtöisesti ja tässä suunnitelmassa kuvatun mukaisesti.

Kuva 1. Yhteisölähtöiset palvelut. Päijät-Hämeen hyvinvointialueen opiskeluhooltoyksikön kuvaus opiskeluhoollosta yhteisölähtöisenä palveluna.

1.2 Hartolan Yhtenäiskoulun opiskeluhooltopalvelut

Opiskeluhooltopalveluihin kuuluvat kuraattori- ja psykologipalvelut sekä kouluterveydenhuolto. Hartolan kunnan perusopetus tekee yhteistyötä Päijät-Hämeen hyvinvointialueen opiskeluhooltopalvelut -yksikön kanssa, joka vastaa opiskeluhooltopalveluista.

Psykologi- ja kuraattoripalveluilla tarkoitetaan opiskeluhoollon psykologin ja kuraattorin antamaa opiskelun ja koulunkäynnin tukea ja ohjausta, joilla edistetään koulu- ja opiskeluyhteisön hyvinvointia sekä yhteistyötä opiskelijoiden perheiden ja muiden läheisten kanssa ja tuetaan opiskelijoiden oppimista ja hyvinvointia sekä sosiaalisia ja psyykkisiä valmiuksia.

Kouluterveydenhuollolla tarkoitetaan terveydenhuoltolain (1326/2010) 16 §:n mukaista kouluterveydenhuoltoa ja opiskeluterveydenhuollolla mainitun lain 17 §:n mukaista

opiskeluterveydenhuoltoa. Koulu- ja opiskeluterveydenhuoltoa toteuttavat terveydenhoitaja ja lääkäri. Kouluterveydenhuollon tehtävänä on edistää ja ylläpitää oppilaiden terveyttä ja hyvinvointia yhteistyössä koulujen ja oppilaitosten henkilöstön ja vanhempien kanssa.

Kouluterveydenhuollossa työskentelevät kouluterveydenhoitajat ja koululääkärit. Määräaikaiset koko ikäluokkaa koskevat terveystarkastukset muodostavat kouluterveydenhuollon toiminnan rungon. Peruskoulun aikana oppilailla on yhdeksän terveystarkastusta. Koulun alkaessa ensimmäisellä luokalla, murrosikää lähestyttäessä viidennellä luokalla ja peruskoulun loppuvaiheessa kahdeksannella luokalla oppilaille tehdään laaja terveystarkastus, johon kuuluu terveydenhoitajan ja lääkärin tarkastus sekä vanhempien tapaaminen. Terveystarkastuksissa pyritään havaitsemaan tukea tarvitsevat lapset ja nuoret. Perheiden kanssa tehdään yhteistyötä tarvittavan tuen järjestämiseksi.

Oppilas voi hakeutua kouluterveydenhoitajan vastaanotolle koulukohtaisesti sovittuna vastaanottoaikana. Huoltajat voivat ottaa yhteyttä terveydenhoitajaan lapsen terveyteen tai hyvinvointiin liittyvissä asioissa. Koululääkärin vastaanotolle hakeudutaan terveydenhoitajan kautta.

Kuraattori- ja psykologipalvelut ovat käytettävissä Hartolan Yhtenäiskoulussa. Kuraattorin ja psykologin tehtävänä on tukea koko kouluyhteisön sekä yksittäisen oppilaan hyvinvointia. Oppilaat ja heidän huoltajansa sekä koulun henkilökunnan jäsen voi ottaa yhteyttä koulun omaan kuraattoriin tai psykologiin.

Psykologi osallistuu opiskeluhuoltotyöhön oman alansa asiantuntijana sekä yksittäisen oppilaan että koko yhteisön hyvinvointiin liittyvissä asioissa. Psykologi voi olla mukana suunnittelemassa koko yhteisön tai yksittäisen ryhmän hyvinvointia tukevia toimenpiteitä.

Psykologin työn tavoitteena on tukea oppilaiden oppimista ja hyvinvointia psykologisten arviointi-, konsultaatio- ja neuvontapalvelujen avulla. Psykologin työ sisältää oppilaan oppimisvaikeuksien, erilaisten koulunkäyntivaikeuksien ja psyykkisen tilanteen arviointia sekä tukitoimien suunnittelua ja toteuttamista yhteistyössä oppilaan lähiverkoston ja tarvittavan yhteistyöverkoston kanssa. Psykologit ohjaavat tarvittaessa perheitä koulun ulkopuolisten tukitoimien piiriin.

Kuraattori osallistuu sosiaalihuollon asiantuntijana oppilashuoltotyöhön sekä yksittäisen oppilaan että koko yhteisön hyvinvointiin liittyvissä asioissa. Kuraattoripalvelujen päämääränä yhteisössä on syrjäytymisen ehkäiseminen sekä yhdenvertaisuuden ja osallisuuden edistäminen. Kaikessa toiminnassa huomioidaan lapsen edun toteutuminen.

Kuraattoripalvelu ehkäisevänä sosiaalipalveluna tarjoaa opiskelun ja koulunkäynnin tukea ja ohjausta, jolla edistetään hyvinvointia ja sosiaalista turvallisuutta sekä yhteistyötä opiskelijoiden perheiden ja muiden läheisten kanssa. Työn tavoitteena on oppilaan voimavarojen ja toimintakyvyn edistäminen sekä pyrkimys muovata ympäröiviä olosuhteita yhteistyössä lähiyhteisön kanssa. Kuraattorin osaamiseen sisältyy opetustoimen ja sosiaalihuollon lainsäädännön tuntemuksen lisäksi yksilöä ja perhettä tukevan palvelujärjestelmän tuntemus, sosiaaliin ongelmiin liittyvä muutostyö sekä lasten ja nuorten verkoston ja läheisten kanssa tehtävä tavoitteellinen yhteistyö. Kuraattorityötä toteutetaan yksilö-, perhe-, ryhmä-, verkosto-, kriisi- sekä yhteisötyön menetelmin.

2. Opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelma

Opetushallituksen määräyksen mukaisesti ja opiskeluhoollon kokonaisuuden toteuttamiseksi tulee opetuksen järjestäjän laatia opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelma kutakin koulutusmuotoa varten. Järjestäjäkohtaisen opiskeluhoollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista vastaa monialainen opiskeluhoollon ohjausryhmä.

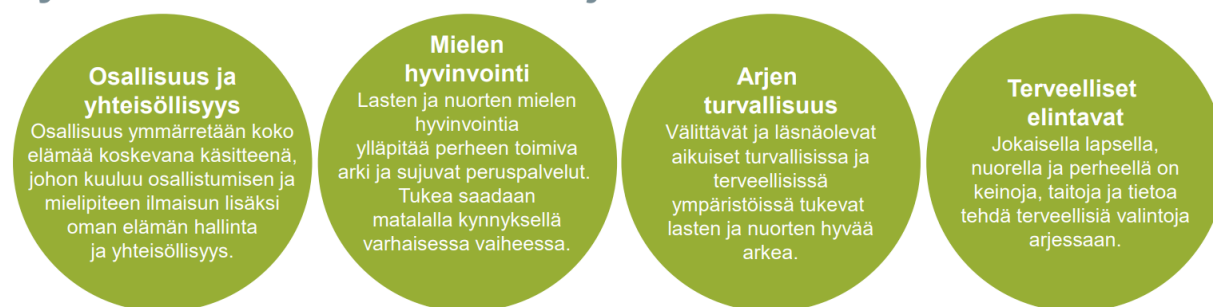
Opiskeluhoitosuunnitelma laaditaan yhteistyössä koulujen ja opiskeluhoitopalvelujen henkilöstön, oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa. Hyvinvointialueella on terveydenhuoltolain mukainen yhteistyövelvoite opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelman valmistelussa.

Opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelma korvaa opiskeluhoollon osalta paikallisen opetussuunnitelman sekä yksikkökohtaiset opiskeluhoitosuunnitelmat. Se sisältää opetuksen järjestäjäkohtaisesti määritellyt opiskeluhoitotyön tavoitteet ja keskeiset periaatteet sekä toimenpiteet opiskeluhoollon toteuttamiseksi ja seuraamiseksi (omavalvonta) sekä koulukohtaisesti tarkennettuja tietoja. Opetuksen järjestäjän tulee kuvata opiskeluhoitosuunnitelmassa, miten suunnitelman toteutumista kouluissa seurataan ja sitä tarkistetaan tarvittaessa. Opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelma toimii osaltaan pohjana myös myöhemmin valmistuvalle hyvinvointialueen alueelliselle opiskeluhoitosuunnitelmalle.

Opetuksen järjestäjän tulee valmistella kutakin koulutusmuotoa (esi- ja perusopetus sekä lukiokoulutus) koskevan määräyksen mukainen opiskeluhoitosuunnitelma. Opetuksen järjestäjä päättää paikallisesti, miten tarvittavat tiedot asiakokonaisuuksista kootaan ja miten koulujen toimintaa niiden avulla ohjataan. Opiskeluhoitopalvelujen osalta tämä tehdään yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa. Suunnitelma liitetään kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan.

Hartolan kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman painoalueet (Kuva 2) sisältyvät Hartolan perusopetuksen opiskeluhoitosuunnitelmaan.

2022-2025 Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman kärjet

Läpileikkaavat toimintaperiaatteet

YHDENVERTAISUUS - KUMPPANUUS - OIKEA-AIKAISUUS

Lapsen oikeuksiin ja tietoon perustuva toimintakulttuuri.

Kuva 2. Lasten ja hyvinvointisuunnitelman painopisteet Hartolassa vuosina 2022-2025

2.1 Perusopetuksen valmistava opetus

Perusopetukseen valmistavan opetuksen opiskeluhoollon järjestämistä ja toteuttamista koskevat samat periaatteet ja oppilaita samat oikeudet kuin perusopetuksen oppilaille annettavassa opiskeluhoollissa. Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa oppilaalla on oikeus opetukseen osallistumisen edellyttämään maksuttomaan opiskeluhooltoon. Opiskeluhoolltoa toteutetaan opetustoimen ja hyvinvointialueen suunnitelmallisena yhteistyönä oppilaiden ja heidän huoltajiensa sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen, kuten perheen kotoutumissuunnitelmasta vastaavan tahon kanssa. Osallisuuden varmistamiseksi huolehditaan tarvittavista tulkintapalveluista.

Hartolan kunnassa perusopetukseen valmistavaa opetusta järjestetään tarvittaessa Hartolan Yhtenäiskoulussa. Valmistavan opetuksen oppilaita kohdellaan yhdenvertaisesti perusopetuksen oppilaiden kanssa. Tämä opiskeluhoolltusuunnitelma kattaa sekä perusopetuksen että perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaiden opiskeluhoolltotoyöhön.

2.2 Koulukohtaisesti kuvattavat asiat

Koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että opiskeluhoollon toteuttamista, arviointia ja kehittämistä varten suunnitelmassa on oppilaitoskohtaisesti seuraavat tiedot:

- 1) arvio opiskeluhoollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhoolltopalveluista;*
- 2) oppilaitosyhteisön toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhoollon edistämiseksi ja tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi;*
- 3) yhteistyön järjestäminen opiskelijoiden ja heidän perheidensä sekä oppilaitoksessa työskentelevien ja muiden opiskelijoiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa;*
- 4) suunnitelma opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä toimenpiteet opiskelijoiden terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi 6 §:n mukaisesti.*

Hartolan kunnan perusopetuksessa Hartolan Yhtenäiskoulun opiskeluhoollto kuvataan opiskeluhoollon vuosikellossa, joka on opiskeluhoolltoryhmän peda.net -sivustolla (liitessä 1 malli). Vuosikellon avulla suunnitellaan opiskeluhoollon lukuvuosi. Vuosikello päivittyy tarvittaessa lukuvuoden aikana. Vuosikello vahvistaa opiskeluhoolltotoyön käytänteitä sekä lisää ja vahvistaa toyn näkyvyyttä koulun arjessa. Perusopetuksen kriisisuunnitelma on opetussuunnitelman liitteenä.

3. Arvio opiskeluhoolltopalveluiden kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhoolltopalveluista

Opiskeluhoollon kokonaistarvetta arvioidaan keräämällä kouluittain tiedot opiskeluhoollon kokonaistarpeesta ja hyvinvointialueen ilmoittama arvio käytettävissä olevista opiskeluhoolltopalveluista (kouluterveydenhoollto sekä kuraattori- ja psykologipalvelut). Tiedot ilmoitetaan opiskeluhoolltopalvelujen ammattilaisten henkilötoyövuosina. Arvioilla varmistetaan opiskeluhoolltopalvelujen riittävyys huomioiden oppilaiden ja kouluyhteisön tarpeet,

terveystarkastusten ja henkilöstömitoitusten toteutuminen sekä palvelujen järjestäminen määräajassa.

Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 § 9a määrittää säädökset opiskelijahuollon kuraattorien ja psykologien sitovasta mitoituksesta. Kuraattoreiden sitovat mitoitukset tulivat voimaan 1.1.2022. Sen mukaan opiskelijahuollon palveluissa yhtä kuraattoria kohden voi olla enintään 670 oppilasta. Psykologien mitoitukset muuttuvat 1.8.2023, jonka mukaan yhtä psykologia kohden voi olla enintään 780 oppilasta. Keväällä 2023 Terveiden ja hyvinvoinninlaitos (THL) julkaisi kouluterveydenhuollon henkilömitoitussuosituksen. Suosituksen mukaan yhtä kouluterveydenhoitajaa kohden olisi enintään 460 oppilasta.

Arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta kootaan kouluilta. Siihen sisältyvät yksilökohtaisessa ja yhteisöllisessä opiskeluhuoltotyössä sekä opiskeluhuollon yhteistyössä tarvittavat resurssit. Arvio ilmoitetaan henkilötyövuosina. Kokonaistarpeen arviossa huomioidaan esimerkiksi kouluyksiköiden määrä ja koulujen oppilasmäärä sekä toimintaympäristön erityispiirteet. Arviossa huomioidaan lisäksi esimerkiksi eri ikäisten, tehostettua ja erityistä tukea tarvitsevien ja maahanmuuttotaikeiden oppilaiden lukumäärät ja osuudet. Arviossa hyödynnetään monipuolisesti paikallista lasten ja nuorten terveyttä, hyvinvointia ja elinoloja koskevaa seurantatietoa, jota on koottu myös oppilailta ja huoltajilta, opetushenkilöstöltä ja opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisilta.

Hartolan kunnan perusopetuksessa, Hartolan Yhtenäiskoulussa, opiskeluhuoltoryhmä arvioi ja pohjaa opiskeluhuollon kokonaistarpeen viimeisimpien kouluterveyskyselyiden ja muita lasten ja nuorten hyvinvointia kuvaavien seurantatietojen avulla. Kokonaistarpeen arvioinnissa hyödynnetään myös:

- Opiskeluhuoltopalveluiden asiakkuuksien määräaikaisten toteutumista
- Kunnan/asuinalueen erityispiirteet
- Tehostetun ja erityisen tuen määrät
- Pohjana terveyttä, hyvinvointia ja elinoloja koskeva seurantatieto, jossa myös oppilaiden, huoltajien, opiskeluhuoltopalveluiden ja opetushenkilöstön osuus

Opiskeluhuollon kokonaistarpeen henkilömitoitusten arviot kerätään ja säilytetään koulun peda.net -sivuilla opiskeluhuollon kansiossa. Näitä arvioita käytetään yhteistyöneuvotteluissa Päijät-Hämeen hyvinvointialueen opiskeluhuoltopalveluiden kanssa.

Keväällä 2023 Hartolan Yhtenäiskoulun arviossa opiskeluhuollon kokonaistarpeeksi 1.8.2023 alkaen ilmoitettiin

Palvelu	Resurssi
koululääkäri	ei tiedossa
kuraattori	0.2
psykologi	0.2
terveydenhoitaja	0.2

Hartolassa on pystytty toimimaan opiskeluhuoltolain määräaikaisten puitteissa kuraattori- ja psykologityön osalta. Kunnan erityispiirteinä on kohtuullisen pitkät matkat esimerkiksi erikoissairaanhoidon ja muihin palveluihin, jonka takia kuraattorin ja psykologin työnkuva on muotoutunut laajemmaksi. Lisäksi Hartolan pienen paikkakunnan ominaisuudet erityispiirteinä vaikuttavat myös psykologin -ja kuraattorin työn sisältöihin.

Yksilöllisen opiskeluhoitotyön lisäksi Hartolassa on panostettu yhteisölliseen opiskeluhooltoon. Opiskeluhoitotyö on ollut Hartolassa säännöllistä ja suunnitelmallista. Kuraattori ja psykologi ovat osallistuneet työpanoksellaan myös tähän työhön sekä työn kehittämiseen.

Arviossa käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista ilmoitetaan kaikkien opiskeluhoitopalvelujen ammattilaisten (kouluterveydenhuolto sekä kuraattori- ja psykologipalvelut) henkilötyövuodet. Tieto kerätään hyvinvointialueelta.

Keväällä 2023 Päijät-Hämeen hyvinvointialueen Opiskeluhoitopalvelut -yksikkö ilmoitti Hartolan perusopetuksen opiskeluhoollon käytettävissä olevat resurssit henkilötyövuosina/ammattiryhmä.

Palvelu	Resurssi
koululääkäri	ei tiedossa
kuraattori	0.2
psykologi	0.2
terveydenhoitaja	0.2

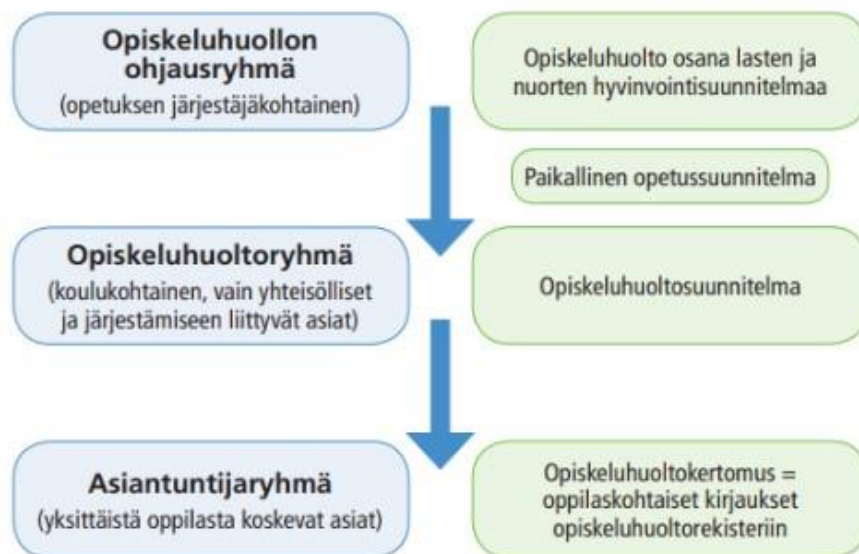
4. Kouluyhteisön toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhoollon edistämiseksi

Yhteisöllisellä opiskeluhoollolla tarkoitetaan perusopetuslaissa (1287/2013) toimintakulttuuria ja toimia, joilla koko oppilaitosyhteisössä edistetään opiskelijoiden oppimista, hyvinvointia, terveyttä, sosiaalista vastuullisuutta, vuorovaikutusta ja osallisuutta sekä opiskeluympäristön terveellisyyttä, turvallisuutta ja esteettömyyttä. Yhteisöllistä opiskeluhoitoa toteuttavat kaikki opiskeluhoollon toimijat.

Kaikkien oppilaitoksessa opiskelijoiden kanssa työskentelevien sekä opiskeluhoitopalveluista vastaavien viranomaisten ja työntekijöiden on tehtävissään edistettävä opiskelijoiden ja oppilaitosyhteisön hyvinvointia sekä kotien ja oppilaitoksen välistä yhteistyötä. Oppilaitoksen henkilökunnalla on ensisijainen vastuu oppilaitosyhteisön hyvinvoinnista.

4.1 Opiskeluhoitoryhmän johtaminen, kokoonpano ja toimintatavat

Oppilaiden oikeuksien lainmukainen toteutuminen varmistetaan opiskeluhoitotyössä ennakoivalla johtamisella. Tämä perustuu ajantasaiseen tietoon oppilaiden oppimisesta, terveydestä ja hyvinvoinnista koulusta toimintaympäristönä. Opiskeluhoollon johtaminen ja monialainen yhteistyö yhteisenä kokonaisuutena mahdollistavat sen, että oppilaalle tarjottava tuki on oikea-aikaista, yhdenvertaista ja että opiskeluhoolto on lapsi- ja nuorilähtöistä.

Kuva 3. Opiskeluhuollon johtamisen rakenteet ja suunnitelmat perusopetuksessa.

Opiskeluhuollon ohjausryhmä eli Hartolan kunnan LAPE-ryhmä vastaa monialaisen opiskeluhuollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista opetuksen järjestäjän tasolla. Ohjausryhmän tehtävänä on asettaa yhteiset tavoitteet opiskeluhuollon toiminnalle ja tukea niiden saavuttamista ja yhtenäisiä toimintatapoja. Hartolan kunnan opiskeluhuollon ohjausryhmässä ovat mukana toimialat ja ammattiryhmät, joita opiskeluhuolto koskee. Ryhmässä on mukana myös yhteistyötahojen (esim. nuoriso- ja liikuntatoimi, erikoissairaanhoido, lastensuojelu, seurakunnat, poliisi, järjestöt), sekä oppilaiden ja huoltajien edustus. Hartolan Yhtenäiskoulua edustavat rehtori ja apulaisjohtaja. Ohjausryhmä kokoontuu muutaman kerran vuodessa.

Opiskeluhuoltoryhmän johtaminen

Rehtorilla on kokonaisvastuu koulun hyvinvoinnista ja turvallisuudesta. Rehtori vastaa opiskeluhuollon lainmukaisesta toteuttamisesta koulussa. Samalla hän huolehtii opetuksen järjestäjän asettamien tavoitteiden ja määräyksien noudattamisesta.

Hartolan Yhtenäiskoulussa apulaisjohtaja johtaa opiskeluhuoltoryhmää, jolla on tehtävän hoitamisen edellyttämät toimivaltuudet.

Hartolan Yhtenäiskoulun opiskeluhuoltoryhmä

Hartolan kunnan perusopetuksessa Hartolan Yhtenäiskoulun oppilashuoltoryhmä vastaa perusopetuksen yhteisöllisestä oppilashuollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista. Ryhmään kuuluvat rehtori, apulaisjohtaja/opinto-ohjaaja, laaja-alaiset erityisopettajat, kuraattori, psykologi, terveydenhoitaja ja varhaisen tuen asiantuntija.

Luokkakohtaisten käsittelyiden yhteydessä ryhmään kutsutaan luokanopettaja/luokanvalvoja, luokan oppilaiden sekä huoltajien edustajat. Ryhmään voidaan kutsua myös muita asiantuntijoita.

Opiskeluhuoltoryhmän kokoontumisista laaditaan muistio. Muistiot ovat koulun henkilökunnan luettavissa koulun kotisivuilla peda.net -sivustolla.

Opiskeluhuoltoryhmän koordinoi, suunnittelee, arvioi ja kehittää toimintaansa Hartolan kunnan opiskeluhuoltosuunnitelman mukaisesti. Opiskeluhuoltoryhmä käyttää tiedolla johtamiseen erilaisia välineitä, joita ovat mm. vuosikello, tiedonkeruumittareita ja niiden prosesseja (mm.

kouluterveyskyselyt, poissaolojen seurantamalli, Mitä kuuluu- prosessi). Opiskeluhoitoryhmä arvioi omaa toimintaansa vuosittain, sen avulla kehitetään toimintaa.

Opiskeluhoollon vuosikellon avulla suunnitellaan vuosittaista toimintaa. Suunnittelun tärkeänä lähtökohtana ovat terveyden, turvallisuuden ja hyvinvoinnin mittareiden tuloksia. Vuosikello toimii myös opiskeluhoitoryhmän oman työskentelyn suunnittelussa. Se raamittaa koulu yhteisössä toteutettavan hyvinvointiin tähtäävän yhteisölliseen työhön liittyviä työmuotoja. Vuosikello raamittaa myös erilaisten sidosryhmien kanssa tehtävää työtä.

Yhteisöllisen opiskeluhoitoryhmän keskeisiä tehtäviä ovat

- koko koulu yhteisön hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistäminen sekä muun yhteisöllisen opiskeluhoollon toteuttaminen
- vuosisuunnitelman laatiminen vuosikellon avulla
- oppilaiden ja hoitajien edustajien osallistaminen hyvinvointi- ja opiskeluhoitotyöhön
- luokkakohtaiset oppilaiden ja heidän hoitajiensa tapaamiset (Mitä kuuluu – prosessi)
- oppimisympäristön kehittäminen (mm. ryhmäytymiset, tunne- ja vuorovaikutustaitojen vahvistaminen, työrauhan tukeminen)
- erilaisten toimintamallinen ”jalkautus”, perehdytys, tiedottaminen ja arviointi (poissaolomalli; kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän -suunnitelma)
- opiskeluhoollollisen yhteistyön kehittäminen ja seuranta kotien ja koulu yhteisön kanssa
- opiskeluhoitotyön suunnittelua ja arviointia varten tiedon kerääminen eri lähteistä
- alueellinen yhteistyö ja hyvinvointityö koulu yhteisön ulkopuolisten tahojen kanssa
- opiskeluhoollosta tiedottaminen
- lakisääteisten hyvinvointiin liittyvien suunnitelmien laatiminen

Päijät-Hämeen hyvinvointialueen opiskeluhoito -yksikön kotisivuille kootaan tietoa ja ideoita yhteisöllisen opiskeluhoollon toteuttamisen tueksi.

4.2 Oppilaiden ja koulu yhteisön hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden seuraamisen käytännöt ja keskeiset tulokset

Yhteisöllisessä opiskeluhoitotyössä seurataan, arvioidaan ja kehitetään koulu yhteisön sekä oppilasryhmien hyvinvointia. Yhteisöllinen opiskeluhoito toimii yhteistyössä eri tahojen kanssa. Vastuu koulu yhteisön hyvinvoinnista on koulu yhteisön henkilökunnalla sekä opiskeluhoollon henkilöstöllä; kuraattorilla, psykologilla ja terveydenhoitajalla.

Opiskeluhoitoryhmä kokoaa tietoa eri lähteistä. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on lastensuojelulain (417/2007) mukainen asiakirja, jolla ohjataan lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi tehtävää yhteistä työtä.

Päijät-Hämeessä laaditaan kuntien yhteinen ja kattava alueellinen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, minkä lisäksi kunnat laativat omat kuntakohtaiset suunnitelmansa kunnan omat erityispiirteet huomioiden. Kuntakohtainen suunnitelma toimii alueellisen suunnitelman liitteenä ja täsmentävänä asiakirjana, päällekkäisyyksiä on pyritty välttämään. Hyvinvoinnin nykytilan kuvauksessa on huomioitu vuoden 2021 kouluterveyskyselyn tulokset 8.-9. luokkalaisten osalta. Hartolan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on sovitettu yhteen samaan aikaan valmisteilla

olevan, terveydenhuoltolain (1326/2010) mukaisen laajan hyvinvointisuunnitelman kanssa. Hartolan kunnan LAPE-ryhmä on osallistunut suunnitelman työstämiseen.

Yhteisöllinen opiskeluhoitoryhmä käsittelee hyvinvointia ja terveyttä kuvaavat mittarit sekä keskeisimmät kyselyt ja niiden tulokset. Näitä kyselyitä ovat mm. Move!, Kouluterveyskyselyt, KiVa-koulukyselyt, laaja-alaiset terveystieteiden kyselyt. Opiskeluhoitoryhmän vuosikellossa määritellään ajankohdat.

Merkittävänä kouluyhteisön hyvinvoinnin lähteenä ovat oppilaat ja heidän huoltajansa, joiden kanssa yhteisöllistä opiskeluhoitoa toteutetaan yhdessä. Hartolan Yhtenäiskoulussa on käytössä Mitä kuuluu-kysely, johon vastaavat niin oppilaat kuin heidän huoltajansa vuosittain. Prosessin tavoitteena on kyselyn avulla kerätä tietoa luokan hyvinvoinnista, sen perusteella suunnitella, kehittää ja toteuttaa hyvinvointia kouluyhteisössä. Opiskeluhoitoryhmä tapaa vuosittain kerran tai tarvittaessa useammin jokaisesta oppilasryhmästä heidän edustajansa sekä huoltajien edustajan. Tapaamisissa keskustellaan Mitä kuuluu-kyselyn tuloksista.

Opiskeluhoitoryhmä arvioi vuosittain keväisin omaa toimintaansa seudullisesti sovitun opiskeluhoitojen itsearviointimenetelmän avulla.

4.3 Poissaolojen ennaltaehkäisy, suunnitelmien seuranta ja poissaoloihin puuttuminen

Opetuksen järjestäjän tulee ennaltaehkäistä perusopetukseen osallistuvan oppilaan poissaoloja sekä seurata ja puuttua niihin suunnitelmallisesti. Opetuksen järjestäjän tulee ilmoittaa luvattomista poissaoloista oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle.

Päijät-Hämeen poissaoloihin puuttumisen malli

Opetuksen järjestäjien tulee ennaltaehkäistä sekä suunnitelmallisesti seurata ja puuttua poissaoloihin. Perusopetuslakiin kirjattu muutos on voimassa 1.8.2023 alkaen. Poissaolojen ehkäisy, suunnitelmallinen seuranta ja poissaoloihin puuttuminen määrätään perusopetuksen opetussuunnitelman luvuissa

- 4.2 Toimintakulttuurin kehittämistä ohjaavat periaatteet
- 5.1. Yhteinen vastuu koulupäivästä
- 5.6. Paikallisesti päätettävät asiat

Hartolan Yhtenäiskoulussa otetaan käyttöön 1.8.2023 alkaen Sitouttava kouluyhteistyö -hankkeessa seudullisesti laadittua Päijät-Hämeen poissaoloihin puuttumisen mallia (liitteessä 2 malli). Malli perustuu perusopetuslain ja perusopetuksen opetussuunnitelman linjauksiin.

Perusopetuksen sitouttavan kouluyhteistyön tavoitteena on vähentää ja ennaltaehkäistä poissaoloja perusopetuksessa ja luoda myönteistä toimintakulttuuria kouluissa.

Sitouttavalla kouluyhteistyöllä Hartolassa

- vähennetään ja ennaltaehkäistään koulupoissaoloja yhteistyössä kotien kanssa
- tuetaan oppilaiden kiinnittymistä kouluun vahvistamalla myönteistä koulukulttuuria ja -hyvinvointia
- tunnistetaan ja autetaan oppilaita, joilla on haasteita säännöllisessä koulunkäynnissä
- vahvistetaan perustaitojen saavuttamista ja oppimistuloksia
- kehitetään käytänteitä, jotka yhdenmukaistavat poissaolojen seurantaa ja tilastointia

Koulu on aktiivinen toimija poissaolojen ehkäisyssä ja seurannassa. Opettajalla on lain mukainen velvoite seurata poissaoloja luokka- ja yksilötasolla säännöllisesti ja puuttua niihin. Opiskeluhuollon ammattilaiset konsultoivat tarvittaessa opettajia. Poissaolojen lisääntyessä ja pitkittyessä tulee opettajan olla viipymättä yhteydessä opiskeluhuoltopalveluiden ammattilaisiin. Yhteistyö monialaisten toimijoiden kanssa on tärkeää, jotta poissaolojen taustasyitä saadaan selville ja tukea voidaan tarjota oikeisiin asioihin. Tavoitteena on toimia ennaltaehkäisevästi, joten luottamuksellinen, tasavertainen ja kunnioittava yhteistyö koulun ja kodin välillä on tärkeää myös poissaoloihin ja niiden syihin puuttumisessa. Huoltajalla on velvollisuus ilmoittaa huollettavansa poissaoloista. Oppilailla on myös kouluyhteisön jäsenenä oma vastuunsa. Se ilmenee säännöllisenä osallistumisena koulutyöhön, reiluna ja arvostavana suhtautumisena koulutovereihin ja koulun aikuisiin sekä yhteisten sääntöjen noudattamisena.

Ennaltaehkäisevä yhteisöllinen työ vaatii suunnittelua ja kohdennettuja resursseja. Yhteisöllisen opiskeluhuoltoryhmän keskeisiä tehtäviä on koulun lukuvuosisuunnitelmaan ja opiskeluhuollon vuosikelloon läsnäoloa ja yhteisöllisyyttä tukevien toimien koordinointi, vastuutehtävien jakaminen, yhteisöllisen toiminnan arviointi sekä kerätä tietoa poissaoloista ja hyödyntää niitä ennaltaehkäisevien toimien kehittämisessä ja suunnittelussa.

Opiskeluhuoltoryhmä seuraa ja tarkastelee poissaoloja koulu-, luokka- ja yksilötasolla neljännes vuosittain ja tarvittaessa suunnittelee kohdennettuja toimenpiteitä. Koulussa on sovitut käytänteet poissaoloihin puuttumisen toimintatapojen tiedottamisessa, jotta oppilailla ja huoltajilla on selkeä kuva prosessista. Poissaoloihin puuttumisen oikea-aikaisuus, niiden taustasyiden selvittäminen sekä moniammatillinen yhteistyö on tärkeää.

Koulun ja kodin yhteistyö on arvostavaa, kannustavaa ja tukea tarjoavaa. Oppilaiden luvattomista poissaoloista on ilmoitettava viipymättä oppilaan huoltajalle sekä toistuvista poissaoloista tai luvattomista poissaoloista on keskusteltava huoltajien kanssa. Varhaisessa vaiheessa koulu tarjoaa tukea oppimiseen ja koulunkäyntiin liittyviin haasteisiin.

Opiskeluhuollon matalan kynnyksen konsultaatiota on tärkeää hyödyntää varhaisessa vaiheessa. Monialainen asiantuntijaryhmä tai muut oppilasta tukevat toimijat ovat tärkeitä selvitellessä erityisesti poissaolojen taustasyitä ja tarvittavien tukitoimien järjestelyissä.

Päijät-Hämeen poissaoloihin puuttumisen malli

<https://peda.net/alueet/paijathame/perusopetuksen-sitouttava-kouluyhteisotyo>

4.4 Tupakkatuotteiden ja muiden päihteiden käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen

Ehkäisevä päihdetyö on osa opiskeluhuollon kokonaisuutta. Päihdekasvatus on osa koulun arjen toimintaan ja oppilaiden hyvinvoinnin tukemista. Sen tavoitteena on edistää sekä yhteisöllistä että yksilöllistä hyvinvointia ja varmistaa oppimisympäristön terveellisyys ja turvallisuus.

Tässä opiskeluhuoltosuunnitelmassa on Hartolan kunnan perusopetuksessa käytössä olevat päihdemallit, joilla pyritään ehkäisemään oppilaiden päihteisen käyttöä sekä puututaan mahdolliseen käyttöön kouluaikana. Keväällä 2023 on Opiskeluhuollon ja oppimisen tuen maakunnallisessa yhteistyöryhmässä sovittu, että päihdemallit ovat yhtenevät Päijät-Hämeen perusopetuksen yksiköissä.

Päihdesuunnitelmassa on avattuna tarkemmin toimintatavat ja tuen ja avun piiriin ohjaaminen tilanteissa, joissa oppilas käyttää tai epäillään että oppilas käyttää oppilaitoksen tiloissa päihteitä, tupakka- ja nikotiinituotteita tai pelaa rahapelejä kouluajalla.

Huolen varhainen tunnistaminen ja puheeksi oton taitojen vahvistaminen yhdessä koulun henkilökunnan kanssa on tärkeää.

Vuosittain koulussamme pidetään päihdekasvatustunteja. Päihdekasvatustunnit toteutetaan yhteistyössä ulkopuolisten toimijoiden kanssa ja/tai esim. terveystiedon oppitunneilla.

Päihdekasvatusmallit ovat Hartolan yhtenäiskoulun opetussuunnitelman liitteenä ja ne löytyvät koulun peda.net -sivustolta.

<https://peda.net/hartola/yhtenaiskoulu/opetus/o2/hyo2l/l1o/l1p>

4.5 Yhteistyö ja käytänteet kouluympäristön terveellisuuden ja turvallisuuden sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin tarkastuksissa.

Oppilaalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Siihen kuuluu fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen turvallisuus. Opetuksen järjestämisen lähtökohtana on oppilaiden ja koulun henkilökunnan turvallisuuden takaaminen kaikissa tilanteissa.

Rauhallinen ilmapiiri edistää työrauhaa. Koulun järjestyssäännöt lisäävät kouluyhteisön turvallisuutta, viihtyisyyttä ja sisäistä järjestystä. Osana opiskeluhoitosuunnitelmaa on suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä. Opettajan tai rehtorin velvollisuutena on ilmoittaa koulussa tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta tai väkivallasta tilanteeseen osallistuneiden huoltajille.

Fyysistä turvallisuutta ja oppimisympäristön terveellisyyttä edistetään huolehtimalla koulurakennukseen, opetustiloihin, opetusvälineisiin, opetuksen järjestämiseen, opetustilanteisiin ja välitunteihin sekä kouluyhteisön ulkopuolella tapahtuvaan opetukseen liittyvistä turvallisuustekijöistä. Opetuksen järjestäjä varmistaa, että oppilaan oppimisympäristö työelämään tutustumisen aikana on turvallinen. Kouluyhteisön turvallisuuden edistämiseen kuuluvat myös koulukuljetuksiin, tapaturmien ennaltaehkäisyyn ja tietoturvallisuuteen koskevat toimintatavat.

Kouluyhteisön kohdatessa fyysistä ja psyykkistä turvallisuutta vaarantavia tilanteita opiskeluhoollon tavoitteena on tukea yhteisön toimintakyvyn säilymistä. Erilaisissa ongelma-, onnettomuus- ja kriisitilanteissa sekä niiden edellyttämässä jälkihoidossa huolehditaan oppilaan ja koko yhteisön tarvitsemasta psykososiaalisesta tuesta.

Turvallisuuden edistämisessä ja turvallisuutta vaarantavien tilanteiden ennaltaehkäisyssä noudatetaan turvallisuutta ohjaavaa lainsäädäntöä, eri oppiaineiden opetukseen laadittuja turvallisuusohjeita sekä muita paikallisia turvallisuutta koskevia linjauksia.

5. Toimenpiteet tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi (Yksilökohtainen opiskeluhoolto)

Yksilökohtaisella opiskeluhoollolla tarkoitetaan yksittäiselle opiskelijalle annettavia koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palveluja, opiskeluhoollon psykologi- ja kuraattoripalveluja, monialaista yksilökohtaista opiskeluhooltoja, jota toteutetaan monialaisessa asiantuntijaryhmässä.

Opiskeluhooltoja toteutetaan yhteistyössä opiskelijan ja hänen huoltajiensa kanssa. Opiskelijan omat toivomukset ja mielipiteet on otettava huomioon häntä koskevissa toimenpiteissä ja ratkaisuissa hänen ikänsä, kehitystasonsa ja muiden henkilökohtaisten edellytystensä mukaisesti.

Yksilökohtaisessa opiskeluhoollossa noudatetaan tietojen luovuttamista, saamista ja salassapitoa koskevia säädöksiä.

5.1 Oppilaan ohjaaminen opiskeluhooltopalveluihin

Opiskelijoilla on oikeus yksilökohtaiseen opiskeluhooltoon (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 3§ 2.mom.). Yksilökohtaisella oppilashuollolla tarkoitetaan oppilaalle annettavia kouluterveydenhuollon palveluja, oppilashuollon kuraattori- tai psykologipalveluja sekä yksittäistä oppilasta koskevaa monialaista oppilashuoltoja. Opiskeluhooltopalveluiden tulee olla opiskelijalle helposti saavutettavissa.

Opetuksen järjestäjä vastaa siitä, että koulun henkilökunnalla, oppilailla ja heidän huoltajillaan on tieto opiskeluhooltopalveluista, yhteystiedoista ja yhteydenottomahdollisuuksista. Koulun ja opiskeluhoollon henkilökunnalla on velvollisuus ohjata oppilas hakemaan tarvitsemiaan opiskeluhoollon etuuksia ja palveluja.

5.2 Oppilaan oikeus opiskeluhoollon palveluihin

Opiskelijalle on järjestettävä mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti opiskeluhoollon psykologin tai kuraattorin kanssa viimeistään seitsemäntenä oppilaitoksen työpäivänä sen jälkeen, kun opiskelija on tätä pyytänyt. Kiireellisessä tapauksessa mahdollisuus keskusteluun on järjestettävä samana tai seuraavana työpäivänä. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 15§)

Oppilaalle on järjestettävä mahdollisuus päästä kouluterveydenhoitajan vastaanotolle myös ilman ajanvarausta. Hartolan Yhtenäiskoulussa on kerran viikossa terveydenhoitajan avoin vastaanotto. Samoin on varmistettava mahdollisuus saada yhteys terveydenhoitajaan saman päivän aikana. Hoidon tarpeen arviointi ja sen mukaan tarpeelliseksi todettuun hoitoon pääsy on järjestettävä terveydenhuoltolain (51 a, 51 b) säädetyin mukaan.

5.3 Koulun työntekijän arvio opiskeluhuoltopalveluiden tarpeesta

Jos koulun työntekijä arvioi, että opiskelija tarvitsee opiskeluhuoltopalveluja, on otettava viipymättä yhteyttä koulu- tai opiskeluterveydenhuollon työntekijään, opiskeluhuollon kuraattoriin tai psykologiin yhdessä opiskelijan kanssa. Yhteydenotto tulee siis tehdä viipymättä, kun huoli opiskelijasta herää. Tässä yhteydessä luovutetaan tiedossa olevat tuen tarpeen arvioimiseksi tarvittavat tiedot.

5.4 Muut oppilaan koulunkäynnin tukemiseen osallistuvat tahot

Oppilasta tukeva yhteisöllinen koulu arvostaa oppilaiden, opettajien, muiden kouluyhteisön jäsenten ja asiantuntijoiden sekä perheiden merkitystä toiminnassaan. Koulu tekee yhteistyötä muun muassa iltapäivätoiminnan, muiden perusopetusta antavien koulujen, jatko-opintoja tarjoavien oppilaitosten, sosiaali- ja terveystoimen sekä lasten ja nuorten kehitystä tukevien toimijoiden esim. nuorisotoimen (koulun nuorisotyöntekijä) kanssa. Verkostoituminen seurakunnan, paikallisten järjestöjen ja yksityisten palveluntarjoajien kanssa on myös tärkeää.

Erikoissairaanhoidon poliklinikat ja sairaalakoulu voivat olla tapauskohtaisesti yhteistyötahoina.

5.5 Yksittäisen oppilaan tueksi koottavan monialaisen asiantuntijaryhmän kokoaminen, suostumuksen hankkiminen ja työskentelyyn osallistuminen

Yksilökohtainen opiskeluhuolto edellyttää aina oppilaan ja tarpeen niin vaatiessa huoltajan suostumusta etukäteen. Ryhmän kokoonpanosta ja työskentelyn aloittamisesta voidaan sopia suullisesti, mutta ensimmäisessä kokoontumisessa pyydetään suostumus kirjallisesti. Oppilaan ikä, kehitystaso sekä muut henkilökohtaiset edellytykset, kuten omat mielipiteet ja toiveet, huomioidaan oppilasta koskeissa toimenpiteissä ja ratkaisuissa. Vuorovaikutus on avointa, kunnioittavaa ja luottamuksellista. Työ järjestetään niin, että oppilas voi kokea tilanteen kiireettömänä ja hän tulee kuulluksi.

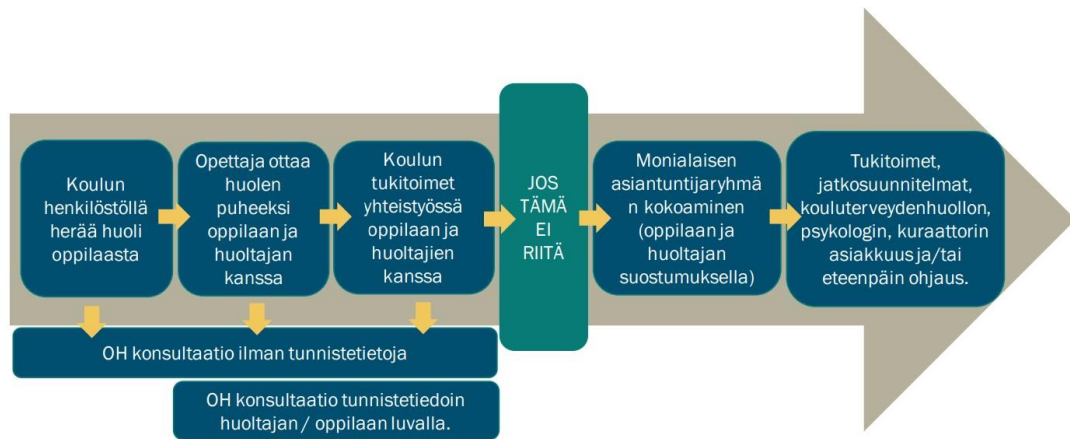
Yksilökohtaisella opiskeluhuollolla tarkoitetaan oppilaalle annettavia kouluterveydenhuollon palveluita, kuraattori- tai psykologipalveluja sekä yksittäistä oppilasta koskevaa monialaista oppilashuoltoa. Kouluterveydenhuollossa toteutettavat laajat terveystarkastukset sekä muut määräaikaistarkastukset ovat osa yksilökohtaista opiskeluhuoltoa ja niistä tehtävät yhteenvedot tuottavat tietoa myös yhteisöllisen opiskeluhuollon toteuttamiseen.

Monialainen asiantuntijaryhmä kootaan yksittäisen oppilaan tai oppilasryhmän tuen tarpeen selvittämiseksi ja opiskeluhuollon palvelujen järjestämiseksi. Ryhmän kokoa se opetushenkilöstön tai opiskeluhuollon palveluiden edustaja, jolle asia työtehtävien perusteella kuuluu. Ryhmän kokoonpano perustuu tapauskohtaiseen harkintaan ja käsiteltävään asiaan.

Monialainen asiantuntijaryhmä kootaan tarpeen mukaan, kun kyseessä on yksilökohtainen opiskeluhuoltoasian käsittely. Monialainen ryhmän tavoitteena on yhdessä seurata ja edistää oppilaan kokonaisvaltaista kehitystä, terveyttä, hyvinvointia ja oppimista sekä tukea lasta ja nuorta sekä tarvittaessa hänen perhettään. Tärkeää on varhaisen tuen turvaaminen ja ongelmien ehkäisy.

Yhdessä selvitetään tuen tarvetta, etsitään sopivia tukimuotoja ja järjestetään tarvittava tuki (ks. alla oleva kuva 4).

Kun huoli herää - perusopetus

Kuva 4. Puheeksi ottamisen, konsultaation ja monialaisen asiantuntijaryhmän kokoaminen, "Kun huoli herää" -prosessi

Ryhmä nimeää keskuudestaan vastuuhenkilön. Vastuuhenkilö tiedottaa sovitusti opetuksen järjestämiseen liittyvät asiat ja sovitut järjestelyt tarvittaville henkilöille, esim. rehtorille.

Oppilaan asiantuntijaryhmään voi osallistua esim. asiantuntija tai oppilaan läheinen. Tässä tapauksessa tarvitaan oppilaan/huoltajan yksilöity kirjallinen suostumus. Ryhmän jäsenillä on oikeus pyytää neuvoa oppilaan asiassa tarpeelliseksi katsomiltaan asiantuntijoilta. Opiskeluhoitotyössä noudatetaan tietojen luovuttamista ja salassapitoa koskevia säännöksiä.

Yleiseen, tehostettuun ja erityiseen tukeen liittyviin käsittelyihin ja selvitysten laadintaan ei suostumusta tarvita.

5.6 Opiskeluhoitokertomuksen laatiminen, säilytys ja vastuuhenkilön nimeäminen opetuksen järjestäjän opiskeluhoitorekisterille

Yksittäistä oppilasta koskevan asian käsittelystä asiantuntijaryhmässä laaditaan opiskeluhoitokertomus. Monialaisen asiantuntijaryhmän vastuuhenkilön tulee huolehtia, että opiskelijan tiedot ja hänen tukemiseensa liittyvät toimenpiteet kirjataan opiskeluhoitokertomukseen. Kirjauksia voivat tehdä myös muut asiantuntijaryhmän jäsenet. Kertomus laaditaan jatkuvaan muotoon, joka etenee aikajärjestyksessä.

Kertomukseen kirjataan seuraavat asiat:

- yksittäisen oppilaan nimi, henkilötunnus, kotikunta ja yhteystiedot sekä alaikäisen oppilaan huoltajan tai muun laillisen edustajan nimi ja yhteystiedot
- asian aihe ja vireille panija eli huolen havainnut henkilö
- oppilaan tilanteen selvittämisen aikana toteutetut toimenpiteet, kuten arviot, tutkimukset ja selvitykset
- toteutetut aiemmat ja nykyiset tukitoimenpiteet (esim. yhteistyö eritahojen kanssa)
- tiedot asian käsittelystä asiantuntijaryhmän kokouksessa
- kokoukseen osallistuneet henkilöt ja heidän asemansa
- kokouksessa tehdyt päätökset, päätösten toteuttamissuunnitelma sekä toteuttamisesta ja seurannasta vastaavat tahot
- kirjauksen päivämäärä sekä kirjauksen tekijä ja hänen ammatti- tai virka-asemansa

Opiskeluhoultokertomukset sekä muut oppilashuoltotehtävissä laaditut tai saadut yksittäistä oppilasta koskevat asiakirjat tallennetaan Hartolan Yhtenäiskoulun opiskeluhoultorekisteriin. Opetuksen järjestäjä vastaa henkilötietojen käsittelystä ja ylläpitää rekisteriä.

Rekisterin vastuuhenkilönä toimii rehtori. Rehtori päättää tietojen luovuttamisesta ja määrittää käyttöoikeudet rekisteriin. Opiskeluhoultorekisteriin tallennetut tiedot, jotka koskevat yksittäistä oppilasta taikka muuta yksityistä henkilöä, ovat salassa pidettäviä. Salassa pidettäviä tietoja ei saa antaa sivulliselle, ellei siihen ole kirjallista lupaa asianomaiselta oppilaalta tai ellei hänellä ole edellytyksiä arvioida suostumuksen merkitystä, hänen huoltajaltaan. Tiedon luovuttamiseen oikeuttavat kuitenkin mm. Julkisuuslaki 24 § ja Perusopetuslaki 40 §.

Jos opiskeluhoultokertomukseen sisältyviä tietoja annetaan henkilölle, joka ei osallistu opiskelijan yksilökohtaisen opiskeluhoollon tarpeen selvittämiseen tai sen toteutukseen taikka niihin liittyviin tehtäviin, asiakirjaan on merkittävä, mitä tietoja, kenelle ja millä perusteella tietoja on luovutettu.

Opiskeluhoollon palveluiden eli kuraattori- ja psykologipalveluiden sekä koulu- ja opiskelijaterveydenhuollon asiakas- ja potilaskirjaukset tehdään sosiaali- ja terveydenhuollon järjestelmiin. Asiakas- ja potilastietojen rekisterinpitäjänä toimii hyvinvointialue.

Opiskeluhoultokertomuslomake on Hartolan Yhtenäiskoulun kotisivuilla.

5.7 Tarvittavan opiskeluhoollon järjestäminen kurinpitotoimen tai oppilaan opetukseen osallistumisen päämisen yhteydessä

Koulun on huolehdittava siitä, että oppilaalle, jolle on määrätty kurinpitotoimi tai jolta opetus on evätty jäljellä olevan työpäivän ajaksi ja enintään seuraavan työpäivän ajaksi, järjestetään tarvittavat opiskeluhoolltopalvelut.

Opetukseen osallistuvalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön, jossa työrauha ja opiskelun esteetön sujuminen on varmistettu. Opetusta häiritsevälle, muuten koulun järjestyssääntöjä rikkovalle tai vilpillisesti menettelleelle oppilaalle voidaan määrätä perusopetuslaissa säädetty kurinpitotoimi tai ojentaa häntä perusopetuslaissa tarkoitetuilla tavoilla. Kurinpitotoimea käytettäessä otetaan huomioon teon laatu sekä oppilaan ikä ja kehitystaso. Koulun kurinpitotoimia voidaan käyttää, vaikka toiminta olisi johtanut rikosoikeudellisiin toimenpiteisiin (Perusopetuslain

muutos ns. kaksoisrangaistavuuden POL 36c§ poistumisesta). Muutos parantaa perusopetuslakiin sisältyvien kurinpitotoimien käytettävyyttä, vaikka samassa asiassa olisi käynnistynyt rikosoikeudellinen prosessi.

Oppilaan opetukseen osallistumisen epääminen

Rehtori voi evätä oppilaan osallistumisen opetukseen enintään jäljellä olevan työpäivän ajaksi, jos on olemassa vaara, että toisen oppilaan taikka koulussa tai muussa opetustilassa työskentelevän henkilön turvallisuus kärsii oppilaan väkivaltaisen tai uhkaavan käyttäytymisen vuoksi taikka opetus tai siihen liittyvä toiminta vaikeutuu kohtuuttomasti oppilaan häiritsevän käyttäytymisen vuoksi.

Oppilaan osallistuminen opetukseen voidaan edellä mainitulla perusteella evätä myös seuraavaksi työpäiväksi, mikäli opetuksen järjestäjä tarvitsee aikaa suunnitella oppilaan paluuta takaisin opetukseen ja tarjota oppilaalle oppilashuollon palveluita sekä tukea turvallista paluuta opetukseen. (perusopetuslaki 36 § 3 mom., 36 a 1 mom., 36 h §, perusopetusasetus 18 §)

Hartolan Yhtenäiskoulussa rehtori päättää oppilaan koulupäivän epäämisestä opettajan ilmoituksen tai itse havaitsemansa perusteella. Rehtori kirjaa teon/ laiminlyönnin sekä kirjaa epäämistä koskevat tiedot.

Rehtori tekee päätöksen koulupäivän epäämisestä ja kirjaa sen Wilman toimenpiteisiin kurinpitotoimena. Rehtori arvioi samana päivänä saamiensa tietojen perusteella evätäänkö myös oppilaan seuraava koulupäivä.

Koulupäivän epäämisestä päättävä rehtori on yhteydessä huoltajiin, kertoo koulupäivän epäämisestä ja antaa tilaisuuden tulla kuulluksi. Rehtori selvittää, pystyykö huoltaja hakemaan oppilaan koululta tai voiko oppilas lähteä kotiin huoltajan luvalla. Rehtori kirjaa yhteydenoton huoltajaan. Oppilaalle järjestetään valvonta lopun koulupäivän ajaksi, mikäli huoltaja ei voi perustellusta syystä hakea oppilasta tai oppilas ei saa lähteä huoltajan luvalla kotiin.

Oppilaalle tehdään suunnitelma opetuksen järjestämisestä, toteuttamisesta ja seurannasta epäämisen aikana sekä turvallisesta paluusta kouluun. Tämä suunnitelma kirjataan Wilman kurinpitotoimeen kohtaan lisätietoja. Rehtori tekee kirjaamisen yhteistyössä luokanvalvojan/luokanopettajan ja oppilashuollon kanssa.

Wilman toimenpiteet-lomakkeelle kirjataan huoltajan ja oppilaan kuuleminen koulupäivän epäämisestä ja siihen liittyvien suunnitelmien tekemisestä. Kirjaamisesta vastaa rehtori yhteistyössä epäämistä esittäneen opettajan kanssa.

Oppilaalle järjestetään tarvittaessa kuraattori- tai psykologipalvelut opetuksen epäämisen aikana tai Oppilashuoltolain 1287/2013 15§ mukaisesti viimeistään seitsemän päivän kuluessa koulupäivän epäämisestä. Kiireellisessä tapauksessa mahdollisuus keskusteluun järjestetään samana tai seuraavana työpäivänä.

Oppilaan oppilashuollollisen ja pedagogisen tuen järjestämisestä huolehditaan koulupäivän epäämisen aikana ja sen jälkeen.

Opetuksen epäämisestä ilmoitetaan koulun sijaintikunnan sosiaalihuollon toimeenpanoon kuuluvia tehtäviä hoitavalle viranomaiselle. (Suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi kiusaamiselta, häirinnältä ja väkivallalta)

Määräaikainen erottaminen

Jos kirjallinen varoitus ei tuota toivottua tulosta oppilaan käytökseen/toimintoihin, hänet voidaan erottaa enintään kolmen kuukauden ajaksi koulusta. Ennen erottamista kuullaan oppilasta ja hänen huoltajaansa. Rehtori esittää oppilaan erottamista sivistys- ja hyvinvointilautakunnalle, joka päättää asiasta. Määräaikaisesta erottamisesta tulee antaa päätös, ja muut 36 §:ssä tarkoitetut toimenpiteet tulee kirjata. Opetuksen järjestäjä huolehtii, että oppilaalla on erottamisen aikana mahdollisuus pysyä opetuksessa mukana. (POL 36§ 1 ja 5 mom.)

Erotetulle oppilaalle laaditaan opetussuunnitelmaan perustuva henkilökohtainen suunnitelma, jonka mukaan opetus toteutetaan ja oppimista seurataan. Oppilaalle ja oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle on varattava tilaisuus osallistua tässä momentissa tarkoitetun opetussuunnitelmaan perustuvan henkilökohtaisen suunnitelman laatimiseen.

Opetuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaalle, jolle on määrätty kurinpitotoimi tai jolta opetus on evätty jäljellä olevan työpäivän ajaksi ja enintään seuraavaksi työpäiväksi, järjestetään tarvittava oppilashuolto.

5.8 Opettajan laajaan terveystarkastukseen luokilla 1, 5 ja 8 antaman oppilaan selviytymistä ja hyvinvointia kuvaavan arvion toimintakäytänteet (ml. suostumuksen hankkiminen) koulussa

Laajaan terveystarkastukseen sisältyy oppilaan hyvinvoinnin, kasvun, kehityksen ja terveydentilan arvioimisen lisäksi vanhempien ja koko perheen hyvinvoinnin selvittely kokonaisvaltaisesti ja siihen kutsutaan mukaan oppilaan molemmat huoltajat. Tarkastusta varten oppilas täyttää terveystarkastuslomakkeen ja vanhemmat terveystarkastuksen esitietolomakkeen.

Luokanopettaja tai -valvoja antaa kouluterveydenhuollolle oman arvionsa oppilaan selviytymisestä ja hyvinvoinnista koulussa. Asetuksen 338/2011 (Valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta) 7 §:n mukaisesti laajaan terveystarkastukseen sisällytetään huoltajan kirjallisella suostumuksella opettajan arvio oppilaan oppimisesta, kehityksestä ja hyvinvoinnista koulussa. Arviossa on oltava tiedot, jotka ovat tarpeellisia terveyden- ja sairaanhoidon tai tuen tarpeen arvioimiseksi sekä niiden järjestämiseksi ja toteuttamiseksi. Lomakkeen käyttöönotosta sovitaan terveydenhuollon ja opetustoimen yhteistyössä.

Tarkastusten käytännön toteutus sovitaan koulukohtaisesti opiskeluhuollon yhteistyönä. Lomakkeen käyttöön liittyvät asiat, kuten lomakkeen kulku ja aikataulut, käydään koululla läpi yhdessä kouluterveydenhuollon ja tarkastettavien luokkien opettajien tai luokanvalvojien kesken. On tärkeää, että kaikki osaavat tarvittaessa vastata huoltajien ja oppilaiden kysymyksiin lomakkeesta. Lomakkeen käyttöön voidaan yhdistää vanhempaintapaamisia tai muita yhteistyötilanteita, mikäli se on aikataulullisesti mahdollista. Ennen tarkastusten alkua käytävä kouluterveydenhuollon ja opettajan/luokanvalvojan välinen keskustelu luokan tilanteesta yleisellä tasolla auttaa suuntaamaan terveystarkastusten sisältöä oikein.

Laajoissa terveystarkastuksissa huomioidaan kaikki edellä mainitut kyselyt ja niissä esille tulevat asiat käydään läpi oppilaan ja vanhempien kanssa. Oppilaan tuen ja avun varmistamiseksi laajojen terveystarkastusten kokonaisarvioista ja jatkosuunnitelmista siirretään tarvittavaa tietoa muille

oppilaan kanssa työskenteleville opiskeluhoollon toimijoille, opettajalle/luokanvalvojalle tai muille tahoille. Tietojen luovuttaminen kouluterveydenhuollosta tapahtuu aina tietosuojalainsäädännön mukaisesti: kirjallisella suostumuksella tai lakiin perustuen (esim. perusopetuslaki ja lastensuojelulaki). Oppilaan potilasasiakirjaan kirjataan mitä tietoa on siirretty, kenelle ja millä perusteella (suostumus tai säädöspерuste). Allekirjoitetut tiedonsiirtoluvat säilytetään alkuperäisinä.

Oppilaan oppiminen ja hyvinvointi koulussa -lomake

[Oppilaan oppiminen ja hyvinvointi koulussa -lomake - Käyttöohje kouluterveydenhuoltoon ja opettajille.pdf](#)

5.9 Oppilaan koulupäivän aikaisen erityisruokavalion tai lääkityksen ilmoittamisen käytänteet

Vanhempien velvollisuus on kertoa koulussa lapsen opettajalle ja koulunkäynnin ohjaajalle lapsen sairauksista ja niiden hoidosta. Lapsen sairaus saattaa vaatia erityistoimenpiteitä, mutta erityisjärjestelyt on aina sovittava koulussa lapsi- ja perhekohtaisesti yhteisymmärryksessä kodin ja koulun kanssa.

Kun lapsella on vakava tai pitkäaikainen sairaus, on koulussa sovittava hoitoneuvottelu, johon osallistuvat vanhempien sekä opettajan ja koulunkäynnin ohjaajan lisäksi erikoissairaanhoidon edustaja. Hoitoneuvottelussa tarkastellaan ja selvitetään lapsen selviytymistä koulussa ja hänen mahdollisesti vaatimiaan erityisjärjestelyjä (kuten lääkitys) sekä kirjataan hoitoneuvottelun tulos erilliseen sopimukseen. Kouluneuvotteluihin pyydetään paikalle kouluterveydenhoitaja ja tarvittaessa myös koululääkäri.

Kun lapsi aloittaa koulunkäynnin, järjestetään hoitoneuvottelu jo keväällä, jotta tarpeelliset erityisjärjestelyt ehditään suunnitella. Hoitoneuvottelu sovitaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun lapsella on todettu vakava tai pitkäaikainen sairaus, joka vaikuttaa lapsen vointiin koulussa. Hoitoneuvottelua voi ehdottaa myös koulun henkilöstö, kun lapsen voinnissa ja jaksamisessa tapahtuu havaittavia muutoksia.

Jokaisen aikuisen on velvollisuus auttaa parhaan kykynsä mukaan, jos lapselle koulussa tulee hätätilanne kuten epilepsia-kohtaus, insuliinishokki tai vakava allerginen reaktio. Terveystenhuollon ammattilaisen tietämystä tai taitoa ei silloin edellytetä.

Kouluruokailussa on otettu syksyllä 2011 käyttöön nykyiset ohjeet ja lomakkeet erityisruokavalioiden ilmoittamisesta. Todistus erityisruokavalion tarpeesta -lomake on päivitetty vastaamaan valtakunnallista allergiaohjelmaa, joka korostaa terveyden tukemista. Pysyvistä erityisruokavalioidista, kuten keliakiaruokavaliosta ja diabeetikon ruokavaliosta sekä vaikeista ruoka-allergioista, täytetään todistus erityisruokavalion tarpeesta ruokailua varten. Lomake toimitetaan terveydenhoitajan kautta Hartolan Wanhamatkis Oy:n ruokapalveluvastaavalle.

Kansallisen Allergiaohjelman mukaisesti lieviä oireita (ohimenevä suun kutina tai kirvely tai ihon punoitus) aiheuttavia ruoka-aineita ei tule enää hoitaa välttämällä vaan altistamalla ja vähitellen siedättämällä. Näin ollen lievistä allergiaa aiheuttavista ruoka-aineista ei enää laadita välttötodistusta.

Uskonnollisista ja eettisistä ruokarajoituksista vanhemmat ilmoittavat erillisellä lomakkeella suoraan Hartolan Wanhamatkis Oy:lle.

6. Yhteistyön järjestäminen oppilaiden, perheiden sekä koulussa työskentelevien ja muiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa

Järjestäjäkohtaisen opiskeluhuollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista vastaa monialainen opiskeluhuollon ohjausryhmä. Opiskeluhoitosuunnitelmaa laaditaan yhteistyössä koulujen ja opiskeluhoitopalvelujen henkilöstön, oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa. Hyvinvointialueella on terveydenhuoltolain mukainen yhteistyövelvoite opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelman valmistelussa.

6.1 Oppilaiden, huoltajien, opetustoimen henkilöstön ja opiskeluhoitopalvelujen osallisuus opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelman laatimiseen ja yhteisöllisen opiskeluhuollon toteuttamiseen

Koulun opiskeluhoitotyöstä tiedotetaan koulun kotisivuilla, lukuvuosi- ja kuukausitiedotteissa, Wilmassa ja koulun vanhempainiltojen yhteydessä. Palveluista keskustellaan tarvittaessa myös opettajan käymissä keskusteluissa oppilaan ja/tai huoltajien kanssa.

Koulun toimintaa kehitettäessä osallistetaan oppilaita ikätasolle sopivalla tavalla esim. huomioiden oppilaiden mielipiteitä ja toiveita. Osallisuus koulun toimintaan ja sen suunnitteluun tukee oppilaan oppimismotivaatiota ja itseohjautuvuutta.

Hartolan Yhtenäiskoulussa toimii oppilaskunta, johon kuuluvat kaikki koulun oppilaat. Oppilaskunta tarjoaa hyvän mahdollisuuden oppilaille osallistua koulun toimintatapojen ja opiskeluhuollon kehittämiseen. Oppilaskuntaa kuullaan oppilaiden asemaan oleellisesti vaikuttavia päätöksiä tehdessä. Oppilaat saavat mahdollisuuden osallistua asioiden valmisteluun ja ilmaista mielipiteensä koulunsa toimintaan liittyvistä, heitä yhteisesti koskevista asioista. Myös oppilaiden huoltajien näkemyksiä koulun toiminnasta selvitetään määräajoin.

Oppilailla on myös edustajat koulun ruokaraadissa. Luokkakohtaisissa yhteisöllisissä oppilashuoltotapaamisissa on luokkien edustajat mukana. Yhteisöllisen opiskeluhoitotyön suunnittelu ja kehittäminen tapahtuu mm. valtakunnallisen kouluterveyskyselyiden tulosten avulla. Kouluterveyskyselyt tehdään kahden vuoden välein. Kyselyyn vastaavat 4. - 5. luokkalaiset sekä 8. - 9.luokkalaiset.

Lukuvuosittain opiskeluhoitoryhmä tapaa luokkien edustajat ja heidän huoltajansa yhteisöllisessä opiskeluhoitoryhmässä. Keskustelu pohjautuu hyvinvointia kartoittavaan Mitä kuuluu -prosessiin.

Prosessissa saadaan erinomaisesti tietoa luokkien dynamiikasta, ryhmän toiminnasta, työrauhasta jne.

Hartolan Yhtenäiskoulun Vanhempaintoimikunta osallistuu yhteisöllisen opiskeluhoitotyön suunnitteluun. Tämä toteutuu myös vanhempainiltojen ja Kodin ja koulun päivän yhteydessä erilaisin keinoin. Vanhempain edustajat osallistuvat vuosittain luokkakokoukseen tapaamiseen opiskeluhoitotyön asiantuntijoiden kanssa.

Hartolan Yhtenäiskoulun opiskeluhoitotyön vuosikello on osa opetuksen järjestäjän lukuvuosisuunnitelmaa (liiteenä). Näin saadaan näkyväksi opiskeluhoitotyön yhteisöllinen ja yksilökohtainen työ osaksi koulun toimintakulttuuria.

6.2 Koulun opetus- ja muun henkilöstön perehdytys ja osaamisen varmistaminen yhteisöllisessä työssä

Koulun hyvinvointia edistävä yhteisöllinen opiskeluhoito on osa koulun toimintakulttuuria. Se kuuluu kaikille koulussa työskenteleville aikuisille. Koulun johtotiimin ja opiskeluhoitoryhmän tehtäviin kuuluvat hyvinvointityön suunnittelu, kehittäminen, keskeisimmistä toimintatavoista tiedottaminen ja toiminnan seuraaminen. Opiskeluhoitotyön toiminnoissa keskeistä on toimintamallit, jotka tukevat ennaltaehkäisyä ja puuttumisen seurantaa. Tällaisia toimintamalleja ovat mm. poissaoloihin ja kiusaamisen ehkäisyyn liittyvät käytänteet. Toimintatavoista muistutellaan vuosittain koulun henkilökuntaa esim. Veso-päivissä, yhteisissä palaverissa ja tiimipalaverissa. Opiskeluhoitoryhmä asettaa lukuvuosittain painopisteet toiminnalleen hyödyntäen tekemäänsä itsearviointin tuloksia, koulun lukuvuosisuunnitelmaan kirjattuja painopisteitä sekä lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman painopisteitä. Opetus- ja muun henkilöstön osaamista vahvistetaan opiskeluhoitotyön konsultaatioilla, tiedottamisella ja mahdollisilla koulutuksilla.

Hartolan Yhtenäiskoulussa on sitouduttu käyttämään Kiusaamisen vastaista (KiVa) toimintamallia. Toimintaa koordinoi KiVa-henkilö.

Hyvinvointi-, tunne- ja vuorovaikutustaitojen kehittäminen on osa arkipäivää, joita opiskeluhoitohenkilöstö ja koulun nuorisotyö toteuttavat erilaisissa ryhmissä tai luokissa.

Vertaissovittelu on ratkaisukeskeisyyteen pohjautuva menetelmä, joka tarjoaa vaihtoehtoisen ja vapaaehtoisen tavan ratkaista oppilaiden välisiä ristiriitoja koulun arkipäivässä. Tarkoituksena on vuorovaikutustaitoja edistämällä ennaltaehkäistä ja vähentää ristiriitoja. Sovittelijoina toimivat tehtävään koulutetut oppilaat.

Moniammatillinen ja poikkihallinnollinen hyvinvointityöryhmä tukee hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä sekä hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman laatimista. Lisäksi Hartolan kunnassa toimii ehkäisevän työn työryhmä, lapsi- ja perhepalvelujen muutosohjelman työryhmä (LAPE-ryhmä) sekä nuorisolain mukainen moniammatillinen työryhmä. Erilaisten työryhmien tavoitteena on edistää kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä mm. kehittämällä palveluja ja toimintaa sekä lisäämällä ja välittämällä tietoa.

Hartolan kunnan Lape-ryhmä seuraa ja arvioi lasten ja nuorten hyvinvoinnin tilaa. Työskentelyn tavoitteena on edistää hyvinvoinnin asioita. Lape-ryhmä kokoaa varhaiskasvatuksen, perusopetuksen, nuorisopalveluiden, opiskeluhoitotyön, seurakuntien ja kolmannen sektorin toimijat yhteen. Lape-ryhmä toimii myös opiskeluhoitoryhmän ohjausryhmänä.

6.3 Opiskeluhuollon yhteistyö esiopetuksen ja toisen asteen kanssa erityisesti siirtymävaiheissa

Koulutulokkaiden tuen tarpeista järjestetään siirtopalaveri, johon osallistuu esi- ja perusopetuksen oppilashuollon monialainen asiantuntijaryhmä. Ryhmää voidaan täydentää muilla asiantuntijoilla. Keväällä esiopetusryhmät ja ensimmäisen luokan oppilaat viettävät yhteistoimintapäivää koululla. Esiopetus toimittavat koululle lasten henkilökohtaiset esiopetuksen oppimissuunnitelmat sekä oppilashuoltokertomukset. Kouluterveydenhuollon kouluuntulotarkastukset pyritään toteuttamaan kesällä ennen lukuvuoden alkamista.

Nivelvaiheen tiedonsiirto tähtää tuen jatkumiseen oppilaan siirtyessä perusopetuksesta toiselle asteelle tai muuhun oppivelvollisuuden suorittamiseen soveltuvaan koulutukseen. Oppilaan siirtyessä perusopetuksesta jatko-opintoihin, tulee koulutuksen järjestämisen kannalta välttämättömät tiedot toimittaa viipymättä peruskoulusta uudelle koulutuksen järjestäjälle salassapitosäädösten estämättä. Vastaavat tiedot on annettava myös uuden koulutuksen järjestäjän pyynnöstä.

Nivelvaiheen tiedonsiirrossa käytettävät lomakkeet vaihtelevat oppilaitoksittain. Lomakkeen täyttämisestä vastaa erityisopettajat tai muu koulun henkilöstön edustaja, joka on hyvin perillä oppilaan valmiuksista ja tuen tarpeista sekä toimista käytänteistä. Lomake täytetään yhteistyössä oppilaan, huoltajan sekä tarvittaessa moniammatillisen tiimin kanssa.

Opinto-ohjaajan tehtävänä on varmistaa, että oppilasta koskevat niveltieto siirtyy oikeaan oppilaitokseen.

Perusopetuksen päättymisen jälkeen vastuu oppivelvollisuuden suorittamisen ohjauksesta, tuesta ja valvonnasta säilyy perusopetuksen järjestäjällä siihen asti, kun oppivelvollinen aloittaa opinnot perusopetuksen jälkeisessä koulutuksessa.

Jos perusopetuksen päättävä jää ilman opiskelupaikkaa, perusopetuksen järjestäjä on velvollinen ilmoittamaan tästä oppijan asuinkunnalle, jonka tulee ottaa vastuu nuoresta. Kunnan tulee selvittää nuoren kokonaistilannetta ja tuen tarvetta yhdessä oppivelvollisen ja tämän huoltajan tai muun laillisen edustajan kanssa. Oppivelvollisen asuinkunnan tulee ohjata ja valvoa oppivelvollisuuden suorittamista, ellei ohjausta ja valvontaa ole säädetty muun toimijan tehtäväksi. Jos kunnan alueelle muuttaa ulkomailta oppivelvollisuusikäinen nuori, on asuinkunnan tehtävänä varmistaa, että nuori hakeutuu koulutukseen ja aloittaa oppivelvollisuutensa suorittamisen.

Kun oppija aloittaa toisen asteen koulutuksessa, vastuu oppijan ohjauksesta, tuesta ja valvonnasta siirtyy lukiokoulutuksen tai ammatillisen koulutuksen järjestäjälle.

6.4 Opiskeluhuollon moniammatillinen yhteistyö tehostetun ja erityisen tuen, joustavan perusopetuksen ja sairaalaopetuksen yhteydessä

Tehostetun tuen aloittaminen perustuu pedagogiseen arvioon. Pedagogisen arvion laatimisesta vastaa luokanopettaja/luokanvalvoja. Oppilasta opettavat opettajat laativat arvion, jonka huoltaja hyväksyy. Arvio käsitellään monialaisessa ryhmässä, ja huoltajan on oikeus olla mukana käsittelyssä.

Päätetty ajankohta tuen tehostamisesta, jatkamisesta tai päättymisestä kirjataan oppilaan oppilashallinto-ohjelmaan.

Tehostetun tuen pedagogiset tavoitteet ja toimet suunnitellaan oppimissuunnitelmaan yhteistyössä oppilaan, huoltajan ja oppilasta opettavien kanssa. Mikäli tehostetun tuen keinot eivät ole riittäviä, aloitetaan pedagogisen selvityksen valmistelu erityisen tuen päätöstä varten. Valmisteluvaiheessa hyvä koulun ja huoltajan välinen yhteistyö tukee lapsen oppimista.

Oppilasta opettavat opettajat valmistelevat pedagogisen selvityksen, jonka huoltaja hyväksyy. Selvityksen laatimisesta vastaa luokanopettaja/luokanvalvoja. Pedagoginen selvitys käsitellään monialaisessa ryhmässä, huoltajalla on oikeus olla mukana käsittelyssä. Ryhmä toimii luokanvalvojan/erityisopettajan johdolla. Ryhmä arvioi tarvittavat ja riittävät pedagogiset tukitoimet. Ryhmä arvioi myös, tarvitaanko oppilashuollollista tukea tai selvitystä, esim. psykologisia tai lääketieteellisiä tutkimuksia, sosiaalista selvitystä tai koulun ulkopuolisten tukitoimien piiriin ohjaamista. Erityisen tuen pedagogiset tavoitteet ja toimet suunnitellaan HOJKSiin yhteistyössä oppilaan, huoltajan ja oppilasta opettavien sekä tarvittavien asiantuntijoiden kanssa.

Hartolan kunnan perusopetuksessa ei ole joustavan perusopetuksen (JOPO) toimintamuotoa.

Sairaalaopetusta järjestetään Kanervikon koulussa erikoissairaanhoidossa lasten- ja nuorisopsykiatrisissa, neurologisissa tai somaattisissa tutkimuksissa tai hoidossa oleville osasto- ja avohoidon oppilaille. Opetuksen aloittamisesta päätetään yhteistyössä sairaalakoulun, hoitohenkilökunnan ja oppilaan huoltajan kanssa.

Sairaalakoulun henkilökunta tekee yhteistyötä huoltajan, hoitohenkilökunnan, muiden tarvittavien ammattihenkilöstön ja oppilaan oman koulun kanssa. Oppilaalle järjestetään opetusta ja tukea siinä määrin kuin se hänen terveytensä, pedagogiset erityistarpeensa ja erikoissairaanhoidon hoidolliset ja kuntoutukselliset toimenpiteet huomioon ottaen on perusteltua. Oppilaan opetus järjestetään sairaalaopetuksen koordinoimana.

Sairaalaopetuksen ja oppilaan oman koulun välinen yhteistyö korostuu nivelvaiheissa, jolloin suunnitellaan oppilaan koulunkäyntiin liittyvää tukea ja huolehditaan tukitoimista ja tiedonsiirrosta yksilökohtaisesti. Oman koulun tulee nimetä sairaalaopetuksessa olevalle oppilaalle yhteyshenkilö. Nivelvaiheessa tärkeää on tiivis monialainen verkostoyhteistyö mukaan lukien oppilas ja hänen huoltajansa.

6.5 Yhteistyö muiden oppilaiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa

Keskeistä toimintayksikön ulkopuolisten toimijoiden kanssa toteutettavassa yhteistyössä on varmistaa oppilaan kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin tukeminen. Oppilailla, huoltajilla ja oppilasta tukevilla tahoilla tulee olla selkeä kuva siitä, miten ja keiden kanssa oppilaan asioita edistetään. Vuorovaikutus on avointa, kunnioittavaa ja luottamuksellista – toimivan yhteistyön lähtökohtana on oppilaan, perheen ja toimijoiden keskinäinen arvostus.

Oppilaan kasvua, kehitystä ja oppimista saattaa olla tukemassa useampi eri taho. Kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin tukemisen kannalta on tärkeää jakaa tietoa huoltajien ja toimijoiden kesken. Tarkoituksen mukaista on koota keskeiset tukijat yhteen ja välttää näin päällekkäisyyttä tukitoimissa. Yhteistyön rakentamisessa kannattaa hyödyntää olemassa olevia verkostotapaamisia tai monialaista asiantuntijaryhmä. Keskeistä on sopia niin ikään vastuunjako ja varmistaa seurannan jatkuvuus.

Hartolan Yhtenäiskoulussa työskentelee määräaikaisena koulunnuorisotyöntekijä. Tainionvirran seurakunta tekee yhteistyö myös koulun kanssa.

Päijät-Hämeen hyvinvointialueen Arjen tuen työntekijät sekä psykiatriset sairaanhoitajat työskentelevät tarvittaessa koulun opetus- ja muun henkilöstön sekä opiskeluhuollon työntekijöiden kanssa.

Erikoissairaanhoidon ja lastensuojelun kanssa tehtävä yhteistyö kohdentuu pääosin asiakkuudessa olevien oppilaiden verkostoyhteistyöhön.

Päijät-Hämeen hyvinvointialueen perhesosiaalityössä hoidetaan alueen lapsiperheiden sosiaalihuoltolain mukaista työtä. Perhesosiaalityön keskitetyssä yksikössä käsitellään esimerkiksi kaikki alueelta saapuvat lastensuojeluilmoitukset ja yhteydenotot. Lisäksi keskitetyn yksikön aikuisten tiimissä hoidetaan lapsiperheiden aikuisten esimerkiksi toimeentulotukeen liittyvät asiat. Perhesosiaalityön aluetyössä tehdään pääsääntöisesti kaikki alueen palvelutarpeen arvioinnit ja suunnitelmallinen sosiaalihuoltolain mukainen työ lapsiasiakkaiden osalta. Sosiaalihuoltolain mukainen suunnitelmallinen työskentely perustuu palvelutarpeen arvioinnissa määriteltuihin erityisen tuen tarpeisiin ja tehtyyn asiakassuunnitelmaan. Sosiaalihuoltolain mukaisessa työskentelyssä keskeistä on yhteistyö perheen ja verkostojen kanssa. Sosiaalihuoltolain mukainen asiakkuus on vapaaehtoista, jolloin vastentahtoisia tukitoimia ei voida tehdä. Asiakkaan kieltäytyessä tarjotuista tukitoimista tulee arvioitavaksi tukitoimien välttämättömyys sekä lastensuojeluasiakkuuden ja -tukitoimien tarve. Työskentelyyn otetaan aina mukaan sekä lapsi että huoltajat. Työskentelyssä kartoitetaan myös lapsen ja perheen läheisverkostoa, jotta löydetäisiin myös sieltä tukea perheen tilanteeseen.

Sosiaalihuoltolain mukaisessa työskentelyssä tukitoimia voivat olla mm. sosiaalityö, sosiaaliohjaus, perhetyö, tukihenkilö ja tukiperhe. Myönnettävistä tukitoimista tehdään päätökset, joissa on avattu niille asetetut tavoitteet konkreettisesti. Työskentelyssä tehdään yhteistyötä muiden perheen kanssa toimivien tahojen kanssa, jotta saadaan kokonaiskäsitys lapsen ja perheen tilanteesta ja voidaan yhteistyössä miettiä tukitoimia tilanteen parantamiseksi. Jos tarvittavat tukitoimet ovat saatavissa peruspalveluista eikä sosiaalihuollon asiakkuudelle ole tarvetta, ohjataan asiakas oikean avun piiriin ja sosiaalihuoltolain mukainen asiakkuus voidaan päättää.

Päijät-Hämeen Ankkuritiimi, joka on poliisin pääsääntöinen yhteistyö muoto kouluissa, hoitaa alaikäisten tekemiä rikoksia ja niissä asioissa nuorten puhuttamista, sekä muita nuoriin liittyviä huolenaiheita. Poliisi voi tehdä koulutus- ja valistustyötä koulussa.

6.6 Yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhuollon periaatteista ja toiminnasta tiedottaminen oppilaille, huoltajille, henkilöstölle ja yhteistyötahoille

Koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että opiskelijoilla ja heidän huoltajillaan on tieto oppilaitoksen ja sen opiskelijoiden käytettävissä olevasta opiskeluhuollosta. Oppilaitoksen ja opiskeluhuollon henkilökunnalla on velvollisuus ohjata opiskelijaa hakemaan tarvitsemiaan opiskeluhuollon etuuksia ja palveluja.

Opiskeluhuollon palveluihin hakeutumista lisää se, että oppilaat ja huoltajat ovat tietoisia palveluista. Osallisuus opiskelijahuollossa, suunnitelmallinen ja pitkäjänteinen työ ja tiedottaminen

edes auttavat. Tärkeä työmenetelmä opiskeluhollossa on eri ammattiryhmien keskinäinen konsultaatio.

Opiskeluholtoyryhmän tehtävänä on tiedottaa opetus- ja muulle henkilöstölle, oppilaille ja holtoyjille opiskeluholtoyryön tavoitteista ja painopisteistä sekä opiskeluholtoyrypalveluihin hakeutumisesta.

Opiskeluholtoyry käyttää ensisijaisesti sähköisiä tiedotuskanavia, kuten Wilma ja koulun verkkosivut. Vanhempainilloissa tiedotetaan vanhempia opiskeluholloin palveluista ja prosesseista. Opettajat huolehtivat luokkakohoysesta tiedottamisesta.

Suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä kriisisuunnitelma

https://hartola.fi/D10_Julkaisu/kokous/2022128-9-4084.PDF

7. Suunnitelmat oppilaiden suojaamiseksi kiusaamiselta, väkivallalta ja häirinnältä sekä syrjinnältä

Oppilaalla on oikeus turvalliseen oppimisympäristöön, johon kuuluu fyysinen, psyykinen, sosiaalinen ja pedagoginen turvallisuus. Turvallisuuden varmistaminen edellyttää opetuksen järjestäjältä suunnitelmallista toimintakulttuurin kehittämistä, yhteistä valmistelua ja yhteisten toimintatapojen luomista koulujen kanssa. Opetuksen järjestäjä perehdyttää henkilöstönsä ja opiskeluholtoyryrypalvelujen ammattilaiset toimintatapoihin erilaisissa ongelmatilanteissa sekä huolehtii tiedottamisesta ja suunnitelmien päivityksestä.

Opetukseen osallistuvalla oppilaalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Väkivalta, kiusaaminen tai häirintä voi olla suoraa tai epäsuoraa, sanallista tai fyysistä voimankäyttöä tai sosiaalista manipulointia. Se on toimintaa, joka loukkaa ihmisen fyysistä, psyykinistä tai sosiaalista koskemattomuutta. Tekijänä voi olla oppilas, koulussa työskentelevä aikuinen tai kouluyhteisön ulkopuolinen henkilö. Väkivallan, kiusaamisen ja häirinnän ehkäisy sekä siihen puuttuminen kuuluvat kaikille kouluyhteisössä työskenteleville.

Väkivaltaa, kiusaamista ja häiriökäyttäytymistä ehkäistään parhaiten ennalta ehkäisevin keinoin, rakentamalla päivittäisessä koulutyössä sellaista ilmapiiriä, joka lisää suvaitsevaisuutta ja erilaisuuden hyväksymistä. Lapsia ja nuoria suojaa kiusaamiselta parhaiten hyvä itsetunto, sosiaaliset taidot ja toimivat ihmissuhteet. Hyvän luokkahengen kehittäminen tukee koko koulun yhteisöllisyyttä.

Hartolan Yhtenäiskoulussa ennalta ehkäiseviä toimenpiteitä ovat

- avoin vuorovaikutus ja suvaitsevaisuus
- tunne- ja vuorovaikutustaitojen kehittäminen säännöllisesti
- ehdoton ei kiusaamiselle
- yhteisesti sovitut säännöt (järjestyssäännöt, erilaiset sopimukset toimintatavoista)
- riittävä välituntivalvonta sekä valvonta ns. vapaissa tilanteissa
- vertaissovitteilu
- muut rakenteet kuten kummitoiminta, oppilaskuntatoiminta, vanhempainoimikunta, kodin ja koulun yhteistyö

7.1 Kiusaamiseen puuttuminen ja sen seuranta

Kouluyhteisössämme puutemme aina häiriökäyttäytymiseen. Koulussamme toteutetaan kiusaamistapauksissa sekä KiVa Koulu- että Verso-menettelyä.

Oppilaita rohkaistaan ja kannustetaan kertomaan kokemistaan ja kohtaamistaan kiusaamistilaista koulun aikuisille.

Kiva Koulu-toimintamalli ja siihen sisältyvien teemojen käsittely kuuluu erityisesti luokanopettajille ja -valvojille. KiVa-tunteja pidetään luokilla 1, 4 ja 7. Säännöllisillä luokanvalvojan/luokanopettajan tunneilla käydään läpi erilaisia teemoja (esim. kiusaamisen ennaltaehkäisy, niiden havaitseminen ja ratkaisut). Oppitunneilla käsitellään myös yhdessä elämisen ja toimimisen periaatteita ja selvitetään, mikä on kiusaamista, keskustellaan sen vaikutuksesta kiusattuun oppilaaseen ja koko ryhmään.

Kiusaamisen vastaista työtä tehdään aina yhteistyössä kotien kanssa. Lukuvuosittain oppilaat vastaavat KiVa-kyselyyn, jonka tulokset käsitellään oppilaiden ja henkilökunnan kanssa. Kartoituksen tulosten pohjalta kiusaamisen vastaista toimintaa kehitetään.

Verso-toiminnan on restotatiivinen kohtaamisen menetelmä arjen toimintaan. Verso vahvistaa sovittlevaa toimintakulttuuria ja sovittelu tarjoaa vaihtoehtoisen menetelmän ratkaista oppilaiden välisiä ristiriitoja, jotka syntyvät kouluarjessa. Sovittelu on selkeä toimintamalli, jonka avulla verso-sovittelijoiksi koulutettu henkilökunnan jäsen ja oppilaat auttavat osapuolia löytämään ratkaisun ristiriitaan. Opettajien tuki on aina myös saatavilla. Toimintamallin sisältyy myös jälkiseuranta.

Hartolan Yhtenäiskoulun henkilökunnan jäsenellä on velvollisuus ilmoittaa tietoonsa tulleesta koulussa tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta tai väkivallasta niihin syyllystyneen ja niiden kohteena olevan oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle.

7.2 Väkivaltaan ja häirintään liittyvä puuttuminen ja seuranta

Opetukseen osallistuvalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Tämän vuoksi kouluun ei saa tuoda eikä koulussa pitää hallussa laissa kiellettyjä esineitä tai aineita, kuten alaikäisillä alkoholilain sekä tupakkalain mukaisia tuotteita tai vahingoittamiseen tai lyömiseen soveltuvia esineitä tai aineita (järjestyslaki) tai omaa tai toisen turvallisuutta vaarantavia tai erityisesti omaisuuden vahingoittamiseen soveltuvia esineitä tai aineita.

Koulun opettajan tai rehtorin tulee ilmoittaa tietoonsa tulleesta oppimisympäristössä tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta, syrjinnästä tai väkivallasta niistä epäillyn ja niiden kohteena olevan oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle.

Koululla ei ole kuitenkaan toimivaltaa määrätä rangaistuksia koulumatkoilla sattuneista tapauksista. Järjestyssäännöt eivät ole voimassa koulumatkalla.

7.3 Syrjintään liittyvä puuttuminen ja seuranta

Etnisestä taustastaan, kansallisuudestaan tai kielestään riippumatta kaikki ovat samanarvoisia. Oppilaiden, henkilökunnan ja vierailijoiden oikeutta etniseen ja kulttuuriseen identiteettiin kunnioitetaan. Oppilaan kielelliset valmiudet sekä kulttuurista otetaan huomioon opetuksessa ja hänen kieli- ja kulttuuri-identiteettiään tuetaan monipuolisesti. Oppilaita ohjataan tuntemaan, ymmärtämään ja kunnioittamaan jokaisen kansalaisen perustuslain mukaista oikeutta omaan kieleen ja kulttuuriin. Tavoitteena on ohjata oppilaita arvostamaan eri kieliä ja kulttuureja sekä edistää kaksikielisiä ja monikielisiä ja siten vahvistaa oppilaiden kielellistä tietoisuutta ja metalingvistisiä taitoja.

Rasismia ja etnistä syrjintää ei sallita. Tavoitteena on, että syrjintä ehkäistään jo ennalta. Syrjintätapaukset tunnistetaan ja niihin puututaan välittömästi. Monimuotoisuutta arvostavaa ja keskustelemaa toimintakulttuuria kehitetään sekä tuetaan tasa-arvoista kohtaamista ja vuorovaikutusta. Pyritään huolehtimaan tulkkipalveluista, jotta esimerkiksi koulun ja kodin yhteistyötä voidaan toteuttaa oppilaan huoltajan äidinkielellä. Erilaisia ajattelu- ja toimintatapoja sallitaan ja hyväksytään. Monikulttuurisuutta pidetään positiivisena resurssina, johon erilaiset ihmiset tuovat täydentävää osaamista. Monimuotoista osaamista pyritään hyödyntämään kaikessa toiminnassa.

7.4 Suunnitelma kriisi-, uhka- ja vaaratilanteiden varalle

Opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelmaan sisältyy kriisisuunnitelma, jossa kuvataan toiminta äkillisissä kriiseissä, uhka- ja vaaratilanteissa. Suunnitelmassa kuvataan kriisitilanteiden ehkäisy, niihin varautuminen ja toimintatavat kriisitilanteissa sekä toimintavalmiuksien harjoittelu. Lisäksi suunnitelmassa kuvataan tämän kokonaisuuden johtamisen periaatteet, yhteistyö sekä työn- ja vastuunjako. Suunnitelmassa kuvataan sisäisen ja ulkoisen viestinnän sekä opetuksen järjestäjän ja koulun välisen tiedottamisen periaatteet. Suunnitelma valmistellaan yhteistyössä hyvinvointialueen ja muiden tarvittavien viranomaisten kanssa ottaen huomioon muut uhka-, vaara ja kriisitilanteita koskevat ohjeistukset sekä psykososiaalisen tuen järjestämisen periaatteet.

Kouluyhteisön turvallisuutta ohjaavat työturvallisuuslaki ja sen mukainen työsuojelun toimintaohjelma. Muita turvallisuutta ohjaavia säädöksiä ovat pelastuslain- ja asetuksen edellyttämä ajan tasalla oleva pelastussuunnitelma.

Hartolan Yhtenäiskoulussa on äkillisissä kriiseissä, uhka- ja vaaratilanteissa sovitut toimintatavat. Kouluyhteisön terveellisyyttä, turvallisuutta ja toimintaohjeiden toteutumista seurataan ja arvioidaan suunnitelmallisesti yhteistyössä kouluterveydenhuollon ja muiden tarvittavien viranomaisten kanssa.

Ympäriöivässä maailmassa tapahtuu erilaisia kriisitilanteita, jotka järkyttävät koko kouluyhteisöä. Kriisejä ovat esim. oppilaan tai koulun henkilökunnan jäsenen kuolema, vakava sairastuminen, itsemurha tai sen yritys, vakava onnettomuus, väkivalta tai vakava fyysisen vahingoittumisen uhka. Kriisit muuttavat tuttua ja turvallista elämää tuoden tullessaan paljon tuskaa ja epävarmuutta.

Kriisisuunnitelmassa on kuvattuna keinoja, joiden avulla osataan vakavan kriisin sattuessa tunnistaa kriisitilanne, ryhtyä tilanteen vaatimiin välittömiin toimiin sekä kohdata oppilaiden, vanhempien ja henkilökunnan reaktiot. Tavoitteena on estää psyykkiset ja fyysiset haittavaikutukset, säilyttää

kouluyhteisön ja sen jäsenten toimintakyky, tukea oppilaiden ja koulun aikuisten toipumista sekä vahvistaa kouluyhteisön kykyä selviytyä vaikeista tilanteista.

Hartolan Yhtenäiskoulun kriisisuunnitelmassa ovat ohjeet kriisitilanteissa toimimisesta ja psykososiaalisen tuen järjestämisestä. Turvallisuuden edistämässä koulu toimii yhteistyössä paikallisten viranomaisten kanssa. Kriisisuunnitelma on Hartolan kunnan perusopetuksen opetussuunnitelman liite. Kriisisuunnitelma päivitetään lukuvuosittain Opiskeluhooltoryhmässä.

Suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi kiusaamiselta, väkivallalta ja häirinnältä

https://hartola.fi/D10_Julkaisu/kokous/2022128-9-4084.PDF

8. LÄHTEET

Hartolan kunta, Suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi kiusaamiselta, häirinnältä ja väkivallalta https://peda.net/hartola/yhtenaiskoulu/opetus/o2/hyo2l/l1o/l1sosvkjh/suunnitelma-oppilaiden-suojaamiseksi-kiusaamiselta-hairinnal/suunnitelma-oppilaiden-suojaamiseksi-kiusaamiselta-hairinnal:file/download/1f7b63b6bd23b6c769e00cababf9a86cbc96bbc7/Suunnitelma%20oppilaiden%20suojaamiseksi%20kiusaamiselta%20h%C3%A4irinn%C3%A4lt%C3%A4%20ja%20v%C3%A4kivallalta_11_2022.pdf, luettu 19.5.2023.

Hartolan Yhtenäiskoulun tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma 2023, https://hartolankunta2-my.sharepoint.com/:w:/g/personal/janne_jokinen_hartola_fi/EXas4vGeMilKvGo7hfnREP8B95NdUNY-ZMrlUwJBydGIKw?e=eMuQOI&CID=4afc1c8a-0678-9f72-ae46-3c616fae9e23, luettu 5.6.2023

Hyvän ohjauksen kriteerit, OPH; https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/Hyv%C3%A4n%20ohjauksen%20kriteerit_0.pdf, luettu 6.6.2023

Kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän ja väkivallan ehkäiseminen, <https://www.oph.fi/fi/ei-kaikelle-vakivallalle>, luettu 19.5.2023.

Laki Oppilas- ja opiskeluhuoltolain muuttamisesta, <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2022/20220377>, luettu 19.5.2023.

Laki perusopetuslain 26 §:n muuttamisesta <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2022/20220947>, luettu 5.6.2023

Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta 21.5.1999/621, <https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990621>, luettu 2.6.2023

Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki, <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2013/20131287>, luettu 19.5.2023

Suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi kiusaamiselta, väkivallalta ja häirinnältä https://hartola.fi/D10_Julkaisu/kokous/2022128-9-4084.PDF, luettu 2.6.2023

Terveystenhuoltolaki, 1326/2010 <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2010/20101326>, luettu 2.6.2023

9. LIITTEET

Malli; Hartolan Yhtenäiskoulun opiskeluhoillon vuosikello (LIITE 1)

Elokuu	Syyskuu	Lokakuu	Marraskuu	Joulukuu
Opiskeluhoillon suunnittelu - Kokoonpanon päivitys - Vuosikellon päivitys Opiskeluhoitosuunnitelman ja itsearviointikyselyn pohjalta - Aikataulujen sopiminen Uusien työntekijöiden perehdytys Tiedottamisen käytänteet ja aikataulut (henkilöstö, oppilaat ja huoltajat) - Henkilökohtainen ja yhteisöllinen opiskeluhoito - Huolinnuoli-mallin läpikäyminen - Poissaoloihin puuttumisen malli - Kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän ja väkivallan ehkäisy ja puuttuminen - Tupakkatuotteiden ja päihteiden ehkäisyn ja puuttumisen malli - Opiskeluhoitopalveluihin ohjaaminen kurinpitotoimien ja opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä - Oppimisen tukeen ohjaamisen periaatteet Käytänteet: Oppilaan lääkitys koulupäivänaikana erityisruokavaliot Poissaolojen seuranta	Lukuvuoden Kotiväenillat Kriisisuunnitelman päivittäminen Hyvinvointitiedon keruu ja aikataulutus - Luokkakokoukset tapaamisten - Mitä kuuluu - Laajat terveystarkastukset - Move! -mittaukset KiVa-koulukyselyn tulokset Oppimisen tuen tarkastuspiste - Oppimisen tuen konsultaatio - Pedagogiset asiat valmiiksi 30.9. mennessä Koulun ja kodin päivä Ruokaraati Luokkakokoukset OHR Poissaolojen seuranta	Tiedon keruu jatkuu LAPE-ryhmä Poissaolojen seuranta	Hyvinvointitiedon tarkastelu aloitus - Move! -mittausten tulokset - Kouluterveyskyselyn tulokset (2023) - Oppimistukipalaveri opettajien kesken (1-5 ja 6-9) Opiskeluhoiton ohjausryhmä Poissaolojen seuranta	Hyvinvointitiedon tarkastelu jatkuu - Syksyn arviointia - Kevään suunnittelua - Oppimisen tuen toteutuminen -> kevätlukukaudella tarvittavat muutokset Poissaolojen seuranta

PÄIJÄT-HÄMEEN POISSAOLOIHIIN PUUTTUMISEN MALLI

Yhteistyö kunnan, 3. sektorin ja hyvinvointialueen toimijoiden kanssa

poissaolo-
määrien seuranta
neljännes-
vuosittain.

Lisätietoa
klikkaamalla!

HUOLI PUHEEKSI Varhainen puuttuminen

- Opettajalla on lain mukainen velvoite puuttua poissaoloihin.
- Luvattomiin/sovitamattomiin poissaoloihin tulee puuttua välittömästi.
- Luokanopettaja/-valvoja keskustelee oppilaan kanssa ja on tarvittaessa yhteydessä huoltajiin.

YLI 30 POISSAOLOTUNTIA Kohdennetut toimet

- Yhteydenotto oppilaaseen ja huoltajaan.
- Koulun tukitoimet mietetään (esim. tukiopeus).
- Konsultoidaan koulun opiskeluhoito- palveluita ja/tai koulun ulkopuolisia tahoja.
- Tarvittaessa yksilökohtainen opiskelu- huoltotyö esim. monialainen asiantuntija- ryhmä. Sovitaan tukitoimista ja seurannasta.
- Vastuuhenkilö on luokanopettaja/-valvoja.

YLI 50 POISSAOLOTUNTIA Kohdennetut toimet

- Koulun tukitoimet mietetään (esim. joustavat opetusjärjestelyt) ja niitä arvioidaan säännöllisesti.
- Taustasyiden selvittäminen yhteistyössä opiskeluhoitopalveluiden kanssa.
- Koulun ulkopuolisten tahojen konsultaatio ja yhteistyö.
- Vastuuhenkilö on luokanopettaja/-valvoja.

YLI 70 POISSAOLOTUNTIA vahva tuki

- Koulun tukitoimet mietetään (esim. pedagogiset erityisjärjestelyt) ja niitä arvioidaan säännöllisesti. Tiivis yhteistyö koulun ulkopuolisten tahojen kanssa.
- Koordinoitu, monialainen yhteistyö. Yhdessä sovitut tavoitteet, toimenpiteet ja seuranta.
- Tiivis ja säännöllinen yhteydenpito oppilaan ja huoltajien kanssa.
- Vastuuhenkilö sovituu monialaisen asiantuntijaryhmän tapaamisessa, usein luokanopettaja/-valvojan/laajan alan erityisopettajan kanssa.

KINNITTÄMISEN TUKEMINEN – YHTEISÖLLISEN OPISKELUHUOLLON KEINON LISÄTÄÄN OPPILAIDEN HYVINVOINTIA KOULUYHTEISÖSSÄ

Poissaolojen
säännöllinen
seuranta

Kodin ja
koulun
yhteistyö

Osallisuus ja
vaikuttaminen

Oppilaan ja
koulun
alkuisten
suhteet

Oppimisen
kolmiportainen
tuki

Turvallinen
ryhmä ja
kaverit

Tunne- ja vuoro-
valikutustaitojen
vahvistaminen

Monialainen
yhteistyö

Tietoisuuden
lisääminen ja
tiedottaminen